

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai pricinami naudojantis šiame dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2012/27/ES

2012 m. spalio 25 d.

dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 315, 2012 11 14, p. 1)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/12/ES	L 141	28	2013 5 28
► <u>M2</u>	2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/844	L 156	75	2018 6 19
► <u>M3</u>	2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2002	L 328	210	2018 12 21
► <u>M4</u>	2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999	L 328	1	2018 12 21
► <u>M5</u>	2019 m. kovo 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/826	L 137	3	2019 5 23

pataisyta:

► **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 113, 2013 4 25, p. 24 (2012/27/ES)

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2012/27/ES**

2012 m. spalio 25 d.

**dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos
direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos
direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB**

(Tekstas svarbus EEE)

I SKYRIUS

**DALYKAS, TAIKYMO SRITIS, TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR
ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO TIKSLAI***1 straipsnis***Dalykas ir taikymo sritis**

1. Šia direktyva nustatoma bendra energijos vartojimo efektyvumo skatinimo Sąjungoje priemonių sistema, siekiant užtikrinti, kad 2020 m. būtų pasiekti pagrindiniai Sąjungos 20 % energijos vartojimo efektyvumo tikslai, o 2030 m. būtų pasiekti pagrindiniai jos bent 32,5 % energijos vartojimo efektyvumo tikslai, ir sudaromos sąlygos vėliau toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą.

Šioje direktyvoje nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama šalinti kliūtis energijos rinkoje ir rinkos trūkumus, trukdančius efektyviai tiekti ir naudoti energiją; be to, numatoma nustatyti 2020 m. ir 2030 m. nacionalinius orientacinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus ir indėlius.

Šia direktyva prisidedama prie principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ įgyvendinimo.

2. Šioje direktyvoje nustatyti būtinausi reikalavimai, ir jie nekliudo nė vienai valstybei narei toliau taikyti arba nustatyti griežtesnes priemones. Tokios priemonės turi atitikti Sąjungos teisę. Jei nacionalinės teisės aktuose numatomos griežtesnės priemonės, valstybė narė apie tokias teisės aktus praneša Komisijai.

*2 straipsnis***Terminų apibrėžtys**

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) energija – visų formų energetikos produktai, – degusis kuras, šiluma, atsinaujinančiųjų išteklių energija, elektra ar kitos formos energija, kaip apibrėžta 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1099/2008 dėl energetikos statistikos⁽¹⁾ 2 straipsnio d punkte;
- 2) pirminės energijos vartojimas – bendrasis vidaus vartojimas, išskyrus vartojimą neenergetinėms reikmėms;

⁽¹⁾ OL L 304, 2008 11 14, p. 1.

▼B

- 3) galutinės energijos vartojimas – visa pramonės, transporto, namų ūkių, paslaugų ir žemės ūkio sektoriams tiekiamą energiją. Tai neapima energijos, tiekiamos energijos transformavimui ir pačiam energetikos sektoriui;
- 4) energijos vartojimo efektyvumas – sukurto darbo, paslaugų, prekių ar gautos energijos ir energijos sąnaudų santykis;
- 5) sutaupyta energija – sutaupytos energijos kiekis, kuris nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant suvartojimą prieš tai ir po to, kai buvo įgyvendinta energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė, tuo pačiu užtikrinant suvartoto energijos kiekio normalizavimą atsižvelgiant į išorės sąlygas, darančias poveikį energijos vartojimui;
- 6) energijos vartojimo efektyvumo didinimas – energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas dėl technologinių, elgsenos ir (arba) ekonominių pokyčių;
- 7) energetinė paslauga – fizinė nauda, naudingumas ar gėrybė, sukuriami derinant energiją su energetiškai efektyvia technologija ar veiksmu, kuris gali apimti eksploatavimą, techninę priežiūrą ir kontrolę, būtinus teikiant paslaugą, kuri teikiama pagal sutartį ir kurios teikimo įprastinėmis sąlygomis atsirado patikrinamas ir išmatuojamas ar apskaičiuojamas energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas ar sutaupyta pirminės energijos;
- 8) viešosios organizacijos – perkančiosios organizacijos, kaip apibrėžta 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo ⁽¹⁾;
- 9) centrinė valdžia – visi administraciniai padaliniai, turintys kompetenciją visoje valstybės narės teritorijoje;
- 10) bendras naudingasis patalpų plotas – pastato arba pastato dalies plotas, kuriame patalpų mikroklimatui palaikyti vartojama energija;
- 11) energijos naudojimo vadybos sistema – tarpusavyje susijusių arba sąveikaujančių plano, kuriame nustatomas energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir šio tikslo pasiekimo strategija, dalių visuma;
- 12) Europos standartas – Europos standartizacijos komiteto, Europos elektrotechnikos standartizacijos komiteto arba Europos telekomunikacijų standartų instituto priimtas standartas, kuris prieinamas viešam naudojimui;
- 13) tarptautinis standartas – Tarptautinės standartizacijos organizacijos priimtas ir viešai prieinamas standartas;

⁽¹⁾ OL L 134, 2004 4 30, p. 114.

▼B

- 14) ipareigotoji šalis – energijos skirstytojas arba mažmeninės prekybos energija įmonė, kuriai privalomos 7 straipsnyje nurodytos nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos;
- 15) įgaliotoji šalis – juridinis asmuo, kuriam vyriausybė ar kita viešoji organizacija suteikė įgaliojimus vyriausybės ar kitos viešosios organizacijos vardu kurti, valdyti ar taikyti finansavimo sistemą;
- 16) dalyvaujančioji šalis – įmonė arba viešoji organizacija, kuri yra įsipareigojusi pagal savanorišką susitarimą pasiekti tam tikrus tikslus arba kuriai taikoma nacionalinė reguliavimo politikos priemonė;
- 17) įgyvendinančioji valdžios institucija – viešosios teisės reglamentuojamas subjektas, atsakingas už įgyvendinimą arba stebėseną energijos arba anglies dioksido apmokestinimo, finansinių sistemų ir priemonių, fiskalinių paskatų, standartų ir normų, energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistemų, mokymo arba švietimo srityse;
- 18) politikos priemonė – reguliavimo, finansinė, fiskalinė, savanoriška arba informacijos teikimo priemonė, oficialiai nustatyta ir įgyvendinama valstybėje narėje siekiant sukurti palankias sąlygas, nustatyti reikalavimus ar paskatas, kurie būtų palankūs tam, kad rinkos dalyviai teiktų ir įsigytų energetines paslaugas ir imtųsi kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių;
- 19) atskiri veiksmai – veiksmai, kurių rezultatas yra patikrinamas ir išmatuojamas ar įvertinamas energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas, ir kurių imamasi įgyvendinant politikos priemonę;
- 20) energijos skirstytojas – fizinis ar juridinis asmuo (įskaitant skirstymo sistemos operatorių), atsakingas už energijos transportavimą siekiant ją pateikti galutiniams vartotojams arba paskirstymo centrams, parduodantiems energiją galutiniams vartotojams;
- 21) skirstymo sistemos operatorius – skirstymo sistemos operatorius, kaip apibrėžta atitinkamai Direktyvoje 2009/72/EB ir Direktyvoje 2009/73/EB;
- 22) mažmeninės prekybos energija įmonė – fizinis arba juridinis asmuo, kuris parduoda energiją galutiniams vartotojams;
- 23) galutinis vartotojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris įsigyja energiją galutiniam vartojimui;
- 24) energetinių paslaugų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis energetines paslaugas arba kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinio vartotojo įrenginiams ar galutinio vartotojo patalpose;

▼B

- 25) energijos vartojimo auditas – sisteminė procedūra, kurios tikslas yra gauti pakankamai informacijos apie pastato ar pastatų grupės, pramoninių ar komercinių procesų arba įrenginių, paslaugų privačiajame arba viešajame sektoriuose energijos vartojimo charakteristikas, nustatyti ir apskaičiuoti ekonomiškai efektyvaus energijos taupymo galimybes bei pranešti rezultatus;
- 26) mažosios ir vidutinės įmonės arba MVI – įmonės, kaip apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo⁽¹⁾ priedo I antraštinėje dalyje; į labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių kategoriją patenka įmonės, kuriose dirba mažiau negu 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR, ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 43 mln. EUR;
- 27) sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo – naudos gavėjo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės teikėjo sutartis, tikrinama ir stebima visą susitarimo laikotarpį, kai už investicijas (darbą, prekių ar paslaugų tiekimą) į tą priemonę mokama atsižvelgiant į suderintą energijos vartojimo efektyvumo didinimo lygį ar kitą sutartą energinio naudingumo kriterijų, pvz., sutaupyta lėšas;
- 28) pažangioji matavimo sistema – elektroninė sistema, kuria galima išmatuoti energijos suvartojimą ir gauti daugiau informacijos nei naudojant įprastą skaitiklį ir kuri gali perduoti ir gauti duomenis naudojant tam tikrą elektroninį ryšį;
- 29) perdavimo sistemos operatorius – perdavimo sistemos operatorius, kaip apibrėžta atitinkamai Direktyvoje 2009/72/EB ir Direktyvoje 2009/73/EB;
- 30) kogeneracija – vienu metu vykstanti šilumos ir elektros energijos ar mechaninės energijos gamyba;
- 31) ekonomiškai pagrįsta paklausa – šildymo ar vėsinimo poreikių neviršijanti paklausa, kuri kitu atveju rinkos sąlygomis būtų patenkinama ne kogeneracijos būdu, o vykdant kitus energijos gamybos procesus;
- 32) naudingoji šiluma – kogeneracijos metu pagaminta šiluma, skirta ekonomiškai pagrįstai šildymo ar vėsinimo paklausai tenkinti;
- 33) kogeneracijos būdu pagaminta elektros energija – vykdant procesą, susijusį su naudingosios šilumos gamyba, pagaminta energija, kuriai apskaičiuoti naudojama I priede nustatyta metodika;
- 34) didelio naudingumo kogeneracija – II priede nustatytus kriterijus atitinkanti kogeneracija;

⁽¹⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

▼ B

- 35) bendras naudingumas – elektros energijos ir mechaninės energijos gamybos ir pagamintos naudingosios šilumos kiekio metinė suma, padalyta iš kuro kiekio, kuris sunaudotas šilumos gamybai kogeneracijos metu ir elektros energijos ir mechaninės energijos bendrai gamybai;
- 36) elektros energijos ir šilumos santykis – kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos ir naudingosios šilumos santykis, kai gamyba visu pajėgumu vykdoma kogeneracijos režimu remiantis konkrečiais įrenginio darbiniais duomenimis;
- 37) kogeneracijos įrenginys – įrenginys, galintis veikti kogeneracijos režimu;
- 38) mažos galios kogeneracijos įrenginys – mažesnės kaip 1 MW_e įrengtosios galios kogeneracijos įrenginys;
- 39) labai mažos galios kogeneracijos įrenginys – mažesnės kaip 50 kW_e galios kogeneracijos įrenginys;
- 40) užstatymo santykis – pastato ploto ir žemės sklypo ploto santykis konkrečioje teritorijoje;
- 41) efektyvus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimas – centralizuoto šilumos arba vėsumos tiekimo sistema, kurią taikant naudojama bent 50 % atsinaujinančiųjų išteklių energijos, 50 % atliekinės šilumos, 75 % kogeneracijos metu pagamintos šilumos arba 50 % tokios energijos ir šilumos derinio;
- 42) efektyvus šildymas ir vėsinimas – šildymo ir vėsinimo galimybė, kuri, palyginti su įprastinės veiklos padėtimi atspindinčiu bazinio lygio scenarijumi, išmatuojamai sumažina pirminės energijos kiekį, kurio reikia vieno gautos energijos vieneto tiekimui, atsižvelgiant į atitinkamas sistemos ribas, ekonomiškai efektyviu būdu, kuris įvertinamas atliekant šioje direktyvoje nurodytą kaštų ir naudos analizę, atsižvelgiant į energiją, kurios reikia išgavimui, transformavimui, transportavimui ir paskirstymui;
- 43) efektyvus individualus šildymas ir vėsinimas – individualaus šilumos ir vėsumos tiekimo galimybė, kuri, palyginti su efektyviu centralizuotu šilumos ir vėsumos tiekimu, išmatuojamai sumažina neatsinaujinančiųjų energijos išteklių pirminės energijos kiekį, kurio reikia vieno gautos energijos vieneto tiekimui, atsižvelgiant į atitinkamą sistemos ribą, arba kuriai reikia tokio pat neatsinaujinančiųjų energijos išteklių pirminės energijos kiekio, bet už mažesnę kainą, atsižvelgiant į energiją, kurios reikia išgavimui, transformavimui, transportavimui ir paskirstymui;
- 44) esminis atnaujinimas – atnaujinimas, kurio kaštai viršija 50 % investicinių kaštų į naują panašų objektą;
- 45) agregatorius – energijos poreikio paslaugos teikėjas, surenkantis įvairias trumpalaikes vartotojų apkrovas, kad jas parduotų arba pateiktų jas aukcionui organizuotose energijos rinkose.

▼ B*3 straipsnis***Energijos vartojimo efektyvumo tikslai**

1. Kiekviena valstybė narė nustato nacionalinį orientacinį energijos vartojimo efektyvumo tikslą, grindžiamą pirminės arba galutinės energijos suvartojimu, sutaupytu pirminės ar galutinės energijos kiekiu ar energijos intensyvumu. Valstybės narės praneša apie tuos tikslus Komisijai pagal 24 straipsnio 1 dalį ir XIV priedo 1 dalį. Tai darydamos jos taip pat išreiškia tuos tikslus absoliučiu pirminės energijos suvartojimo ir galutinės energijos suvartojimo 2020 m. lygiu ir paaiškina, koku būdu ir kokiais duomenimis remiantis tai buvo apskaičiuota.

Nustatydamos šiuos tikslus, valstybės narės atsižvelgia į:

▼ M1

a) tai, kad 2020 m. Sąjungos energijos suvartojimas neturi viršyti 1 483 mln. tne pirminės energijos arba neturi viršyti 1 086 mln. tne galutinės energijos;

▼ B

b) šioje direktyvoje numatytas priemones;

c) priemones, patvirtintas norint pasiekti nacionalinius energijos taupymo tikslus, patvirtintus pagal Direktyvos 2006/32/EB 4 straipsnio 1 dalį, ir

d) kitas energijos vartojimo efektyvumo skatinimo valstybėse narėse ir Sąjungos lygiu priemones.

Nustatydamos tuos tikslus valstybės narės taip pat gali atsižvelgti į nacionalines aplinkybes, kurios turi įtakos pirminės energijos vartojimui, pavyzdžiui, į:

a) likusį ekonomiškai efektyvaus energijos taupymo potencialą;

b) BVP pokyčius ir prognozes;

c) energijos importo ir eksporto pokyčius;

d) visų atsinaujinančiųjų energijos šaltinių plėtojimą, branduolinę energiją, anglies dioksido surinkimą ir saugojimą, ir

e) ankstyvuosius veiksmus.

▼ M1

2. Ne vėliau kaip 2014 m. birželio 30 d. Komisija įvertina padarytą pažangą ir tai, ar tikėtina, kad Sąjunga pasieks tai, kad 2020 m. energijos suvartojimas neviršytų 1 483 mln. tne pirminės energijos ir (arba) neviršytų 1 086 mln. tne galutinės energijos.

▼ B

3. Atlikdama 2 dalyje nurodytą peržiūrą, Komisija:

a) susumuoja valstybių narių praneštus nacionalinius orientacinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus;

b) įvertina, ar tų tikslų suma gali būti laikoma patikimu rodikliu, ar visoje Sąjungoje imamas tinkamų veiksmų, atsižvelgdama į pirmosios metinės ataskaitos įvertinimą pagal 24 straipsnio 1 dalį ir į nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planų įvertinimą pagal 24 straipsnio 2 dalį;

▼ B

- c) atsižvelgia į papildomą analizę, susijusią su:
- i) pažangos energijos suvartojimo ir energijos suvartojimo, palyginti su ekonomine veikla, įvertinimu Sąjungos lygiu, įskaitant pažangą, padarytą energijos tiekimo efektyvumo srityje valstybėse narėse, kurios nacionalinius orientacinius tikslus grindė galutinės energijos vartojimu arba sutaupytos galutinės energijos kiekiu, įskaitant pažangą, padarytą dėl to, kad šios valstybės narės atitinka šios direktyvos III skyrių;
  - ii) galimų scenarijų nagrinėjimo rezultatais, susijusiais su būsimois energijos vartojimo Sąjungos lygiu tendencijomis;

▼ M1

- d) palygina a–c punktų rezultatus su suvartojamu energijos kiekiu, kurio reikėtų tam, kad 2020 m. būtų pasiektas energijos suvartojimo kiekis, kuris neviršytų 1 483 mln. tne pirminės energijos ir (arba) neviršytų 1 086 mln. tne galutinės energijos.

▼ M3

4. Ne vėliau kaip 2022 m. spalio 31 d. Komisija įvertina, ar Sąjunga pasiekė savo 2020 m. pagrindinius tikslus dėl energijos vartojimo efektyvumo.

5. Kiekviena valstybė narė pagal Reglamento (ES) 2018/1999 (⁽¹⁾) 4 ir 6 straipsnius nusistato orientacinį nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo indėlį siekiant šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų Sąjungos 2030 m. tikslų. Nusistatydamos tuos indėlius valstybės narės atsižvelgia į tai, kad 2030 m. Sąjungos energijos suvartojimas neturi viršyti 1 273 mln. tne pirminės energijos ir (arba) neviršyti 956 mln. tne galutinės energijos. Apie tuos indėlius valstybės narės praneša Komisijai pateikdamos savo integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/1999 3 straipsnyje ir 7–12 straipsniuose.

6. Komisija įvertina 1 straipsnio 1 dalyje nustatytus pagrindinius Sąjungos 2030 m. tikslus dėl energijos vartojimo efektyvumo, kad ne vėliau kaip 2023 m. pateiktų pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo tie tikslai būtų peržiūrėti juos padidinant – reikšmingo išlaidų sumažėjimo dėl ekonominių ar technologinių pokyčių atveju, arba jei to prireiktų vykdant Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro.

▼ B

II SKYRIUS

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS

▼ M4

(¹) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1)

5 straipsnis

Pavyzdinis viešųjų organizacijų pastatų vaidmuo

1. Nedarant poveikio Direktyvos 2010/31/ES 7 straipsniui, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. kasmet būtų renovuojama 3 % bendro centrinės valdžios subjektams priklausančių ir jų naudojamų šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų patalpų ploto, kad būtų įvykdyti bent minimalūs energinio naudingumo reikalavimai, kuriuos ji nustatė taikydama Direktyvos 2010/31/ES 4 straipsnį.

3 % rodiklis apskaičiuojamas pagal atitinkamos valstybės narės centrinės valdžios subjektams priklausančių ir jų naudojamų pastatų, kurie kiekvienų metų sausio 1 d. neatitinka taikant Direktyvos 2010/31/ES 4 straipsnį nustatytų nacionalinių minimalių energinio naudingumo reikalavimų ir kurių bendras naudingasis patalpų plotas viršija 500 m². Nuo 2015 m. liepos 9 d. ta ribinė vertė sumažinama iki 250 m².

Tais atvejais, kai valstybė narė reikalauja, kad įsipareigojimas kasmet renovuoti 3 % bendro patalpų ploto apimtų žemesnio nei centrinės valdžios lygio administraciniams padaliniais priklausančių ir jų naudojamų patalpų plotą, 3 % rodiklis apskaičiuojamas pagal atitinkamos valstybės narės centrinės valdžios subjektams ir šiems administraciniams padaliniais priklausančių ir jų naudojamų pastatų, kurie kiekvienų metų sausio 1 d. neatitinka taikant Direktyvos 2010/31/ES 4 straipsnį nustatytų nacionalinių minimalių energinio naudingumo reikalavimų ir kurių bendras naudingasis patalpų plotas viršija 500 m², o nuo 2015 m. liepos 9 d. – 250 m², bendrą plotą.

Igyvendindamos visapusiškos centrinės valdžios subjektų pastatų renovacijos priemones pagal pirmą pastraipą, valstybės narės pastatu gali laikyti visą pastatą, įskaitant pastato atitvaras, įrangą, eksploatavimą ir techninę priežiūrą.

Valstybės narės reikalauja, kad įgyvendinant energijos efektyvumo didinimo priemones, kai tai ekonomiškai efektyvu ir techniškai įmanoma, pirmenybė būtų teikiama tiems centrinės valdžios subjektų pastatams, kurių energinis naudingumas yra žemiausias.

2. Valstybės narės gali nuspręsti nenustatyti arba netaikyti 1 dalyje nurodytų reikalavimų šių kategorijų pastatams:

- a) pastatams, kurie oficialiai saugomi kaip tam tikros aplinkos dalis arba dėl savo ypatingos architektūrinės ar istorinės vertės, tokiu mastu, koku dėl tam tikrų būtiniausių energinio naudingumo reikalavimų laikymosi nepriimtinau pakistų charakteringos jų savybės arba išvaizda;
- b) pastatams, priklausantiems ginkluotosioms pajėgoms arba centrinės valdžios subjektams ir naudojamiems nacionalinės gynybos tikslams, išskyrus atskiras gyvenamąsias patalpas arba ginkluotųjų pajėgų ir kito nacionalinės gynybos valdžios institucijų įdarbinto personalo naudojamus biurų pastatus;
- c) pastatams, naudojamiems kaip kulto vietos ir religinei veiklai.

3. Jeigu valstybė narė konkrečiais metais renovuoja daugiau nei 3 % bendro centrinės valdžios subjektų pastatų ploto, perteklių ji gali įskaičiuoti į metinį renovavimo rodiklį kuriais nors iš trejų praėjusių ar ateinančių metų.

▼B

4. Valstybės narės gali į centrinės valdžios subjektų pastatų metinę renovavimo normą įskaičiuoti naujus pastatus, naudojamus ir išigyjamus vietoj konkrečių centrinės valdžios subjektų pastatų, kurie buvo nugriauti kuriais nors iš dvejų praėjusių metų, ar pastatus, kurie dėl intensyvesnio kitų pastatų naudojimo buvo parduoti, nugriauti ar nebe-naudojami kuriais nors iš dvejų praėjusių metų.

5. 1 dalies tikslais valstybės narės ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. sudaro ir viešai paskelbia šildomų ir (arba) vėsinamų centrinės valdžios subjektų pastatų, kurių bendras naudingasis patalpų plotas viršija 500 m², o nuo 2015 m. liepos 9 d. – 250 m², išskyrus pastatus, kuriems pagal 2 dalį taikoma išimtis, inventorių. Inventoriuje pateikiami šie duomenys:

a) patalpų plotas (m²) ir

b) kiekvieno pastato energinis naudingumas arba atitinkami duomenys apie energijos sąnaudas.

6. Nedarant poveikio Direktyvos 2010/31/ES 7 straipsniui, valstybės narės gali pasirinkti požiūrį, alternatyvų šio straipsnio 1–5 dalims, ir imtis kitų ekonomiškai efektyvių priemonių, įskaitant esmines renovacijas ir pastatų naudotojų elgsenos keitimo priemones, kad ne vėliau kaip 2020 m. reikalavimus atitinkančiuose jų centrinės valdžios subjektams priklausančiuose ir jų naudojamuose pastatuose sutaupyta energijos kiekis būtų bent lygiavertis pagal 1 dalį reikalaujamam kiekiui, apie kurį pranešama kasmet.

Alternatyvaus požiūrio taikymo tikslu valstybės narės gali įvertinti, kiek energijos būtų sutaupyta pagal 1–4 dalis, naudodamos referencinių centrinės valdžios subjektų pastatų energijos suvartojimo prieš renovavimą ir po jo tinkamas standartines vertes ir atsižvelgdamos į jų turimo pastatų fondo ploto įvertinimą. Referencinių centrinės valdžios subjektų pastatų kategorijos turi būti reprezentatyvios atsižvelgiant į tokių pastatų fondą.

Valstybės narės, pasirenkančios galimybę taikyti alternatyvų požiūrį, ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. praneša Komisijai, kokias alternatyvias priemones jos planuoja patvirtinti, ir nurodo, kaip jos užtikrintų centrinės valdžios subjektams nuosavybės teise priklausančių pastatų energinio naudingumo lygiavertį padidinimą.

7. Valstybės narės skatina viešąsias organizacijas, be kita ko, ir regioniniu, ir vietos lygiu, ir už socialinius būstus atsakingas įstaigas, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, deramai atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją ir administracinę struktūrą:

a) patvirtinti energijos vartojimo efektyvumo planą, kuris būtų atskiras arba platesnės klimato ar aplinkos apsaugos plano dalis ir kuriame būtų nustatyti konkretūs energijos taupymo ir vartojimo efektyvumo tikslai ir veiksmai, kad būtų sekama centrinės valdžios subjektų pastatų pavyzdžiu, nustatytu 1, 5 ir 6 dalyse;

b) įgyvendinant minėtą planą nustatyti energijos naudojimo vadybos sistemą, įskaitant energijos vartojimo auditą;

▼B

- c) atitinkamais atvejais renovacijos finansavimui ir energijos vartojimo efektyvumo išlaikymo ar didinimo planų įgyvendinimui ilguoju laikotarpiu naudotis energetinių paslaugų bendrovių paslaugomis ir sutartimis dėl energijos vartojimo efektyvumo.

*6 straipsnis***Viešųjų organizacijų vykdomi pirkimai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad centrinės valdžios subjektai pirktų tik III priede nurodytus aukštus energijos vartojimo efektyvumo rodiklius atitinkančius produktus, paslaugas ir pastatus, tiek, kiek tai suderinama su ekonominiu efektyvumu, ekonominiu pagrįstumu, platesnio masto tvarumo aspektais, techniniu tinkamumu, taip pat pakankama konkurencija.

Pirmoje pastraipoje nustatyta pareiga taikoma viešųjų organizacijų sudaromoms prekių, paslaugų ir pastatų pirkimo sutartims, jei tokių sutarčių vertė yra lygi Direktyvos 2004/18/EB 7 straipsnyje nustatytoms ribinėms vertėms arba už jas didesnė.

2. 1 dalyje nurodyta pareiga taikoma ginkluotųjų pajėgų sutartims, tačiau tik tokia apimtimi, kad jos taikymas neprieštarautų ginkluotųjų pajėgų veiklos pobūdžiui ir svarbiausiam tikslui. Pareiga netaikoma karinės įrangos tiekimo sutartims, kaip apibrėžta 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ⁽¹⁾.

3. Valstybės narės skatina viešąsias organizacijas, be kita ko, regioniniu ir vietos lygiais, tinkamai atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją ir administracinę struktūrą, sekti centrinės valdžios subjektų pavyzdžiu perkant tik aukštus energijos vartojimo efektyvumo rodiklius atitinkančius produktus, paslaugas ir pastatus. Valstybės narės skatina, kad skelbdamos konkursą dėl energiniu požiūriu reikšmingų paslaugų teikimo sutarčių, viešosios organizacijos įvertintų galimybę sudaryti ilgalaikes sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo, kurios padėtų ilguoju laikotarpiu sutaupyti energijos.

4. Nedarant poveikio 1 daliai, perkant gaminių rinkinį, kuriam kaip visumai taikomas pagal Direktyvą 2010/30/ES priimtas deleguotasis aktas, valstybės narės gali reikalauti, kad pirmenybė turėtų būti teikiama bendram energijos vartojimo efektyvumui, o ne atskirų tų rinkinį sudarančių gaminių energijos vartojimo efektyvumui – būtų perkamas gaminių rinkinys, kuris atitinka priskyrimo aukščiausiai galimai energijos vartojimo efektyvumo klasei kriterijų.

⁽¹⁾ OL L 216, 2009 8 20, p. 76.

▼ **M3***7 straipsnis***Pareiga taupyti energiją**

1. Valstybės narės sutaupo bent tokį suminį galutinės energijos kiekį, kuris atitinka:

- a) nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais naujai sutaupomą kiekį, lygų 1,5 % metinio galutiniams vartotojams parduodamo energijos kiekio, kurio vidurkis išvestas pagal trejų metų, ėjusių prieš 2013 m. sausio 1 d., laikotarpio duomenis. Į tą apskaičiavimą gali būti visiškai arba iš dalies neįtraukiamas transporto sektoriui parduotas ir sunaudotas energijos kiekis;
- b) nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais naujai sutaupomą kiekį, lygų 0,8 % metinio galutinės suvartojamos energijos kiekiui, kurio vidurkis išvestas pagal paskutinių trejų metų, ėjusių prieš 2019 m. sausio 1 d., laikotarpio duomenis. Nukrypstant nuo to reikalavimo Kipras ir Malta nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. kasmet naujai sutaupo kiekį, lygų 0,24 % metinio galutinės suvartojamos energijos kiekiui, kurio vidurkis išvestas pagal paskutinių trejų metų, ėjusių prieš 2019 m. sausio 1 d., laikotarpio duomenis.

Valstybės narės gali įskaičiuoti sutaupyta energijos kiekį, kurį lemia politikos priemonės, nustatytos ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. arba po tos datos, jei dėl tų priemonių imamasi naujų atskirų veikslių po 2020 m. gruodžio 31 d.

Po 2030 m. dešimties metų laikotarpiu valstybės narės toliau pagal pirmos pastraipos b punktą mažina metinį suvartojamos energijos kiekį, nebent Komisija, atlikusi peržiūrą ne vėliau kaip 2027 m., o po to kas dešimt metų, padarytų išvadą, kad to nebereikia, jog būtų pasiekti Sąjungos ilgalaikiai 2050 m. energetikos ir klimato srities tikslai.

Valstybės narės nusprendžia, koku būdu paskirstyti apskaičiuotą naujos sutaupytos energijos kiekį pagal kiekvieną pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytą laikotarpį su sąlyga, kad kiekvieno įpareigojimo taikymo laikotarpio pabaigoje būtų pasiektas bendras suminis galutinės sutaupytos energijos kiekis.

2. Su sąlyga, kad valstybės narės pasiekia bent 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą suminį sutaupytos galutinės energijos kiekį, jos gali reikalaujama sutaupyti energijos kiekį apskaičiuoti naudojamos vieną ar daugiau iš toliau išvardytų būdų:

- a) taikydamos metinę sutaupymo normą galutiniams vartotojams parduodamos energijos arba galutinės suvartojamos energijos kiekiui, kurio vidurkis išvestas pagal paskutinių trejų metų, ėjusių prieš 2019 m. sausio 1 d., laikotarpio duomenis;
- b) į apskaičiavimo bazinio lygio scenarijų visiškai arba iš dalies neįtraukdamos transporto sektoriuje sunaudojamos energijos;
- c) pasinaudodamos kuria nors iš 4 dalyje nustatytų pasirinkimo galimybių.

3. Jei valstybės narės pasinaudoja 2 dalies a, b arba c punkte numatytais galimybėmis, jos nustato:

- a) savo pačių metinę taupymo normą, kuri bus taikoma apskaičiuojant savo suminį galutinės energijos suvartojimą ir kuria užtikrinama, kad galutinis grynasis jų sutaupytos energijos kiekis nebūtų mažesnis, nei tas, kurio reikalaujama pagal 1 dalies pirmos pastraipos b punktą, ir

▼ M3

- b) savo pačių apskaičiavimo bazinį scenarijų, į kurį gali būti visiškai arba iš dalies neįtraukta transporto sektoriuje sunaudojama energija.
4. Taikant 5 dalį kiekviena valstybė narė gali:
- a) atlikti apskaičiavimą, kurio reikalaujama pagal 1 dalies pirmos pastraipos a punktą, 2014 m. ir 2015 m. naudodama 1 % vertes; 2016 m. ir 2017 m. – 1,25 % vertes, o 2018 m., 2019 m. ir 2020 m. – 1,5 % vertes;
- b) neįtraukti į apskaičiavimą visos ar dalies parduotos ir sunaudotos energijos (pagal kiekį) 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto įpareigojimo taikymo laikotarpio atžvilgiu arba galutinės suvartotos energijos tos pastraipos b punkte nurodyto įpareigojimo taikymo laikotarpio atžvilgiu Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytoms pramoninės veiklos rūšims;
- c) įtraukti į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį sutaupytos energijos kiekį, pasiektą įgyvendinant 14 straipsnio 4 dalyje, 14 straipsnio 5 dalies b punkte bei 15 straipsnio 1–6 ir 9 dalyse nustatytus reikalavimus energijos transformacijos, skirstymo ir perdavimo sektoriuose, įskaitant efektyvią centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo infrastruktūrą. Valstybės narės informuoja Komisiją apie pagal šį punktą jų numatomas politikos priemones laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d., kurios yra jų integruotųjų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų dalis. Tų priemonių poveikis apskaičiuojamas pagal V priedą ir įtraukiamas į tuos planus;
- d) įtraukti į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį sutaupytos energijos kiekį, pasiektą dėl atskirų veiksmų, kurie naujai įgyvendinami nuo 2008 m. gruodžio 31 d. ir toliau daro poveikį 2020 m. – 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto įpareigojimo taikymo laikotarpio atžvilgiu, o po 2020 m. – 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyto laikotarpio atžvilgiu, ir kurie gali būti išmatuoti bei patikrinti;
- e) įtraukti į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį sutaupytos energijos kiekį, pasiektą dėl politikos priemonių, su sąlyga, kad galima įrodyti, jog dėl tų priemonių imtasi atskirų veiksmų laikotarpiu nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d., ir dėl kurių taikymo sutaupoma energija po 2020 m. gruodžio 31 d.;
- f) neįskaičiuoti į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį 30 % patikrinamo energijos, kuri savoms reikmėms pasigaminama ant pastatų arba juose sumontuotais įrenginiais, įdiegtais dėl politikos priemonių, skatinančių naujai diegti energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių technologijas, kiekio;
- g) įtraukti į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį tuos sutaupytos energijos kiekius, kurie viršija įpareigojimo taikymo laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį, su sąlyga, kad tie sutaupyti kiekiai atsirado dėl atskirų veiksmų, atliktų vykdant 7a ir 7b straipsniuose nurodytas politikos priemones, apie kurias valstybės narės pranešė savo nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planuose ir nurodė savo pažangos ataskaitose pagal 24 straipsnį.

▼ M3

5. Valstybės narės pagal 4 dalį pasirinktas galimybes taiko ir jų taikymo poveikį apskaičiuoja 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytais laikotarpiais atskirai:

a) reikalaujamam sutaupyti energijos kiekiui per 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytą įpareigojimo taikymo laikotarpį apskaičiuoti valstybės narės gali taikyti 4 dalies a–d punktus. Dėl visų pagal 4 dalį pasirinktų galimybių taikymo sutaupyti kiekis turi būti ne didesnis kaip 25 % 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto reikalaujamo sutaupyti kiekio;

b) reikalaujamam sutaupyti energijos kiekiui per 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą įpareigojimo taikymo laikotarpį apskaičiuoti valstybės narės gali taikyti 4 dalies b–g punktus su sąlyga, kad 4 dalies d punkte nurodyti atskiri veiksmai ir po 2020 m. gruodžio 31 d. turi patikrinamą ir išmatuojamą poveikį. Dėl visų pagal 4 dalį pasirinktų galimybių taikymo pagal 2 ir 3 dalis apskaičiuotas sutaupyti energijos kiekis neturi sumažėti daugiau kaip 35 %.

Nepaisant to, ar valstybės narės visiškai arba iš dalies neįtraukia transporto sektoriuje sunaudotos energijos į savo apskaičiavimo bazinį scenarijų, ar pasinaudoja kuria nors iš 4 dalyje išvardytų galimybių, jos užtikrina, kad apskaičiuotas naujas grynas sutaupyti energijos kiekis, kuris turi būti pasiektas vartojant galutinę energiją įpareigojimo taikymo laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d., būtų ne mažesnis nei kiekis, gaunamas taikant 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą metinę sutaupymo normą.

6. Valstybės narės savo integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities planuose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 III priedą apibūdina sutaupyti energijos kiekio, kuris turi būti pasiektas per šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą laikotarpį nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d., apskaičiavimą ir prirėkus paaiškina, kaip buvo nustatyta metinė sutaupymo norma ir apskaičiavimo bazinis scenarijus ir kaip bei koku mastu buvo taikomos šio straipsnio 4 dalyje nurodytos galimybės.

7. Sutaupyti energijos kiekis, pasiektas po 2020 m. gruodžio 31 d., neturi būti įskaičiuotas į reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

8. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės, kurios leidžia įpareigotosioms šalims pasinaudoti 7a straipsnio 6 dalies b punkte nurodyta galimybe, gali šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkto tikslu bet kuriais konkrečiais metais po 2010 m. ir iki šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto įpareigojimo taikymo laikotarpio sutaupyti energijos kiekį laikyti sutaupytu po 2013 m. gruodžio 31 d. ir anksčiau nei 2021 m. sausio 1 d., su sąlyga, kad tenkinamos visos šios sąlygos:

a) energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema galiojo visą laiką nuo 2009 m. gruodžio 31 d. iki 2014 m. gruodžio 31 d. ir buvo įtraukta į valstybės narės pirmąjį pagal 24 straipsnio 2 dalį pateiktą nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planą;

▼ **M3**

- b) sutaupyti kiekiai gauti taikant įpareigojimų sistemą,
- c) sutaupyti kiekiai apskaičiuoti pagal V priedą;
- d) apie metus, per kuriuos laikoma, kad buvo pasiekti apskaičiuoti sutaupyti kiekiai, buvo pranešta nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planuose pagal 24 straipsnio 2 dalį.

9. Valstybės narės užtikrina, kad energijos kiekis, sutaupytas dėl 7a ir 7b straipsniuose bei 20 straipsnio 6 dalyje nurodytų politikos priemonių taikymo, būtų apskaičiuotas pagal V priedą.

10. Valstybės narės sutaupo pagal šio straipsnio 1 dalį reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį sukurdamos 7a straipsnyje nurodytas energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas arba priimdamos 7b straipsnyje nurodytas alternatyvias politikos priemones. Valstybės narės gali derinti energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas su alternatyviomis politikos priemonėmis.

11. Valstybės narės, rengdamos politikos priemones, kad įvykdytų savo įpareigojimus dėl sutaupytos energijos kiekių, atsižvelgia į poreikį sumažinti energijos nepriteklių, laikydamosi savo pačių nustatytų kriterijų ir atsižvelgdamos į jų taikomą praktiką šioje srityje, reikalaujamos, atitinkamu mastu, dalį energijos vartojimo efektyvumo priemonių pagal jų nacionalines energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas, alternatyvias politikos priemones arba nacionalinio energijos vartojimo efektyvumo fondo lėšomis finansuojamas programas ar priemones pirmenybės tvarka įgyvendinti pažeidžiamuose namų ūkiuose, įskaitant energijos nepriteklių patiriančius namų ūkius, ir, kai tikslinga, socialiniuose būstuose.

Valstybės narės įtraukia informaciją apie energijos nepritekliaus mažinimo priemones įgyvendinant šią direktyvą rezultatus į savo integruotąsias nacionalines energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitas pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

12. Valstybės narės turi įrodyti, kad, kai politikos priemonių ar atskirų veiksmų poveikis sutampa, sutaupytos energijos kiekis nėra skaičiuojamas du kartus.

*7a straipsnis***Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos**

1. Jei valstybės narės nusprendžia įvykdyti savo įpareigojimus sutaupyti pagal 7 straipsnio 1 dalį reikalaujamą energijos kiekį taikydamos energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas, jos užtikrina, kad kiekvienos valstybės narės teritorijoje veiklą vykdančios įpareigosios šalys, kaip nurodyta šio straipsnio 2 dalyje, nedarant poveikio 7 straipsnio 4 ir 5 dalims, įgyvendintų 7 straipsnio 1 dalyje nustatytą jų suminio galutinio energijos suvartojimo taupymo reikalavimą.

Kai taikytina, valstybės narės gali nuspręsti, kad įpareigosios šalys tą taupymo įpareigojimą visiškai arba iš dalies įvykdytų įnašo į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą forma laikantis 20 straipsnio 6 dalies.

▼ M3

2. Remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais valstybės narės paskiria įpareigotąsias šalis iš energijos skirstytojų, mažmeninės prekybos energija įmonių ir transporto degalų skirstytojų arba mažmeninės prekybos transporto degalais įmonių, veikiančių jų teritorijoje. Įpareigotosios šalys, kurias valstybė narė paskiria iš galutinių vartotojų, energijos kiekį, reikiamą įpareigojimui įvykdyti, sutaupo nepriklausomai nuo skaičiavimo, atlikto pagal 7 straipsnio 1 dalį, arba, jei valstybės narės taip nusprendžia, pasitelkdamas sertifikuotą kitų šalių sutaupytos energijos kiekį, kaip apibūdinta šio straipsnio 6 dalies a punkte.

3. Jeigu mažmeninės prekybos energija įmonės yra paskirtos įpareigotosiomis šalimis pagal 2 dalį, valstybės narės užtikrina, kad vykdydamos savo įpareigojimus mažmeninės prekybos energija įmonės nesudarytų jokių kliūčių vartotojų galimybei pakeisti vieną tiekėją kitu.

4. Energijos kiekį, kurį privalo sutaupyti kiekviena įpareigotoji šalis, valstybės narės išreiškia galutinės arba pirminės suvartojamos energijos kiekiu. Metodas, kuris pasirinktas reikalaujamos sutaupyti energijos kiekiui išreikšti, naudojamas taip pat energijos kiekiui, kurį įpareigotosios šalys nurodo sutaupiusios, apskaičiuoti. Taikomi IV priede nustatyti perskaičiavimo koeficientai.

5. Valstybės narės įdiegia matavimo, kontrolės ir tikrinimo sistemas, pagal kurias būtų atliekamas dokumentuotas įpareigotųjų šalių įdiegtų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių bent statistiškai reikšmingos dalies ir reprezentatyviojo ėminio patikrinimas. Matavimas, kontrolė ir tikrinimas turi būti atliekami nepriklausomai nuo įpareigotųjų šalių.

6. Valstybės narės energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemoje gali leisti atlikti vieną arba abu iš toliau nurodytų veiksmų:

a) leisti įpareigotosioms šalims į joms tenkanti įpareigojimą įtraukti sertifikuotą sutaupytos energijos kiekį, kurį sutaupė energetinių paslaugų teikėjai ar kitos trečiosios šalys, įskaitant atvejus, kai įpareigotosios šalys skatina priemones pasitelkdamas kitas valstybės patvirtintas įstaigas arba valdžios institucijas; šios priemonės gali būti susijusios su oficialiomis partnerystėmis ir gali būti derinamos su kitais finansavimo šaltiniais. Tuo atveju, kai valstybės narės tai leidžia, jos užtikrina, kad sutaupytos energijos kiekio sertifikavimas būtų vykdomas laikantis valstybėse narėse įdiegto aiškaus, skaidraus ir visiems rinkos dalyviams atviro patvirtinimo proceso, kuriuo būtų siekiama kuo labiau sumažinti sertifikavimo išlaidas;

b) leisti įpareigotosioms šalims atitinkamais metais sutaupytą energijos kiekį laikyti bet kuriais iš ketverių ankstesnių metų arba trejų paskesnių metų, jei tai neįvyko pasibaigus 7 straipsnio 1 dalyje nustatytiems įpareigojimų laikotarpiams, sutaupytu kiekiu.

Valstybės narės įvertina vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemų tiesioginių ir netiesioginių išlaidų poveikį tarptautinę konkurenciją patiriančių energijai imlių sektorių konkurencingumui ir, jei tikslinga, imasi priemonių kuo labiau jį sumažinti.

▼ **M3**

7. Valstybės narės kasmet skelbia kiekvienos įpareigosios šalies arba kiekvienos įpareigotųjų šalių pakategorės sutaupytos energijos kiekį ir bendrą įgyvendinant sistemą sutaupytos energijos kiekį.

*7b straipsnis***Alternatyvios politikos priemonės**

1. Jei valstybės narės nusprendžia įvykdyti savo įpareigojimus sutaupyti pagal 7 straipsnio 1 dalį reikalaujamą energijos kiekį taikydamos alternatyvias politikos priemones, jos užtikrina, nedarant poveikio 7 straipsnio 4 ir 5 dalims, kad pagal 7 straipsnio 1 dalį reikalaujamą sutaupyti energijos kiekį sutaupytų galutiniai vartotojai.

2. Visoms priemonėms, išskyrus susijusias su apmokestinimu, valstybės narės sukuria matavimo, kontrolės ir tikrinimo sistemas, pagal kurias būtų atliekamas dokumentuotas dalyvaujančiųjų arba įgaliotųjų šalių įdiegtų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių bent statistiškai reikšmingos dalies ir reprezentatyviojo ėminio patikrinimas. Matavimas, kontrolė ir tikrinimas turi būti atliekami nepriklausomai nuo dalyvaujančiųjų arba įgaliotųjų šalių.

▼ **B***8 straipsnis***Energijos vartojimo auditas ir energijos naudojimo vadybos sistemos**

1. Valstybės narės siekia, kad visiems galutiniams vartotojams būtų prieinamas kokybiškas energijos vartojimo auditas, kuris būtų ekonomiškai efektyvus ir:

- a) nepriklausomai atliekamas kvalifikuotų ir (arba) akredituotų ekspertų, kuriems taikomi kvalifikacijos kriterijai; arba
- b) pagal nacionalinės teisės aktus įgyvendinamas ir prižiūrimas nepriklausomų institucijų.

Pirmoje pastraipoje nurodytas energijos vartojimo auditas gali būti atliekamas įmonių vidaus ekspertų arba energijos vartojimo auditorių, jei atitinkama valstybė narė yra įdiegusi jo kokybės užtikrinimo ir tikrinimo sistemą, be kita ko, prireikus atlieka metinę atsitiktinę visų atliktų energijos vartojimo auditų bent statistiškai reikšmingos procentinės dalies atranką.

Siekdamos užtikrinti aukštą energijos vartojimo audito ir energijos naudojimo vadybos sistemų kokybę, valstybės narės nustato skaidrius ir nediskriminacinius būtiniausius energijos vartojimo audito kriterijus, grindžiamus VI priede išdėstytais principais.

Auditas neapima nuostatų, kuriomis neleidžiama audito išvadų perduoti bet kuriam kvalifikuotam / akredituotam energetinių paslaugų teikėjui, jei tam neprieštarauja vartotojas.

2. Valstybės narės parengia programas, pagal kurias mažosios bei vidutinės įmonės būtų skatinamos atlikti energijos vartojimo auditą ir vėliau įgyvendinti šio audito rekomendacijas.

▼B

Remiantis skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais ir nedarant poveikio Sąjungos valstybės pagalbos teisei, valstybės narės gali nustatyti paramos sistemas MVĮ, apimančias savanoriškus susitarimus, jei jie sudaryti, kad būtų padengtos energijos vartojimo audito ir jame siūlomų ekonomiškai efektyviausių energijos vartojimo rekomendacijų įgyvendinimo sąnaudos, jei siūlomos priemonės yra įgyvendinamos.

Valstybės narės pateikia MVĮ konkrečius pavyzdžius, be kita ko, per jų atitinkamas atstovaujančias tarpininkavimo organizacijas, kaip energijos naudojimo vadybos sistemos galėtų pasitarnauti jų verslui. Komisija padeda valstybėms narėms remdama keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais šioje srityje.

3. Valstybės narės taip pat parengia programas, pagal kurias naudojant tinkamas konsultavimo paslaugas būtų didinamas namų ūkių informuotumas apie tokio audito naudą.

Valstybės narės skatina energijos vartojimo auditorių kvalifikacijai įgyti skirtas mokymo programas, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pakankamam ekspertų skaičiui užtikrinti.

4. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, kurios nėra MVĮ, privalėtų atlikti energijos vartojimo auditą, kurį ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 5 d. ir bent kas ketverius metus, skaičiuojant nuo ankstesnio energijos vartojimo audito, nepriklausomai ir ekonomiškai efektyviai atliktų kvalifikuoti ir (arba) akredituoti ekspertai arba pagal nacionalinės teisės aktus įgyvendintų ir prižiūrėtų nepriklausomos institucijos.

5. Laikoma, kad energijos vartojimo auditas atitinka 4 dalies reikalavimus, kai jis atliekamas nepriklausomai ir remiantis būtiniausiais kriterijais, kurie grindžiami VI priedu ir įgyvendinami pagal savanoriškus susitarimus, kuriuos sudaro suinteresuotųjų subjektų organizacijos ir paskirtoji organizacija, ir prižiūrimas atitinkamos valstybės narės arba kitų organizacijų, kurias kompetentingos valdžios institucijos įgaliojo vykdyti atitinkamą pareigą, arba Komisijos.

Rinkos dalyvių, teikiančių energetines paslaugas, galimybes, grindžiamas skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais.

6. Įmonėms, kurios nėra MVĮ ir kurios įgyvendina nepriklausomos organizacijos pagal atitinkamus Europos arba tarptautinius standartus sertifikuotą energijos naudojimo arba aplinkos vadybos sistemą, 4 dalyje nustatyti reikalavimai netaikomi, su sąlyga, kad valstybės narės užtikrina, jog atitinkama vadybos sistema apima energijos auditą, kuris atliekamas remiantis būtiniausiais kriterijais, kurie grindžiami VI priedu.

7. Energijos vartojimo auditas gali būti atliekamas atskirai arba kartu su platesnės apimties aplinkosaugos auditu. Valstybės narės gali reikalauti, kad į energijos vartojimo auditą būtų įtrauktas prijungimo prie esamo arba planuojamo centralizuoto šilumos arba vėsumos tiekimo tinklo techninio ir ekonominio pagrįstumo įvertinimas.

Nedarant poveikio Sąjungos valstybės pagalbos teisei, valstybės narės gali įgyvendinti skatinamąsias ir paramos sistemas, skirtas energijos vartojimo audito ir panašių priemonių rekomendacijoms įgyvendinti.

▼B*9 straipsnis***▼M3****Dujų ir elektros energijos suvartojimo matavimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad, jei tai yra techniškai įmanoma, finansiškai pagrįsta ir proporcinga galimos sutaupyti energijos kiekiui, galutiniai elektros energijos ir gamtinių dujų galutiniai vartotojai konkurencingomis kainomis būtų aprūpinami individualiais skaitikliais, kurie tiksliai atspindi jų faktinį energijos suvartojimą ir pateikia informaciją apie faktinį vartojimo laiką.

▼B

Toks individualus skaitiklis konkurencingomis kainomis pateikiamas visuomet, kai:

- a) keičiamas esamas skaitiklis, išskyrus atvejus, kai tai techniškai neįmanoma ar finansiškai neefektyvu atsižvelgiant į numatomą galimą sutaupyti energijos kiekį ilguoju laikotarpiu;
- b) vykdomas naujas pajungimas naujame pastate ar pastate atliekama kapitalinė renovacija, kaip nustatyta Direktyvoje 2010/31/ES.

2. Jei valstybės narės įgyvendina pažangiųjų matavimo sistemų ir pažangiųjų skaitiklių gamtinėms dujoms ir (arba) elektrai diegimo tvarką pagal direktyvas 2009/72/EB ir 2009/73/EB ir tokiu mastu, koku jos tai daro:

- a) jos užtikrina, kad matavimo sistemos teiktų galutiniams vartotojams informaciją apie faktinį vartojimo laiką ir kad nustatant būtiniausias skaitiklių funkcijas ir rinkos dalyviams nustatytus įpareigojimus būtų visapusiškai atsižvelgiama į energijos vartojimo efektyvumo tikslus ir naudą galutiniams vartotojams;
- b) jos užtikrina pažangiųjų skaitiklių bei duomenų perdavimo saugumą ir galutinių vartotojų privatumą, laikantis atitinkamų Sąjungos duomenų apsaugos ir privatumo teisės aktų;
- c) elektros energijos atveju jos reikalauja, kad galutinio vartotojo prašymu skaitiklių eksploatuotojai užtikrintų, kad naudojant skaitiklį ar skaitiklius būtų galima apskaičiuoti iš galutinio vartotojo patalpų į tinklą perduotą elektros energiją;
- d) jos užtikrina, kad, galutiniams vartotojams paprašius, jiems arba galutinio vartotojo vardu veikiančiai trečiajai šaliai būtų teikiami skaitiklių užfiksuoti patiektos ir suvartotos elektros energijos duomenys lengvai suprantama forma, kad būtų galima palyginti sutarčių sąlygas naudojant vienodus kriterijus;
- e) jos reikalauja, kad pažangiųjų skaitiklių įrengimo metu vartotojams būtų teikiamos atitinkamos konsultacijos ir informacija, visų pirma apie visas pažangiųjų skaitiklių galimybes, susijusias su skaitiklio rodmenų valdymu ir energijos vartojimo stebėseną.

▼M3

▼ **M3***9a straipsnis***Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens matavimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad centralizuotai tiekiamos šilumos, centralizuotai tiekiamos vėsumos ir buitinio karšto vandens galutiniai vartotojai konkurencingomis kainomis būtų aprūpinami skaitikliais, kurie tiksliai rodo jų faktinį energijos suvartojimą.
2. Tais atvejais, kai šiluma, vėsoma arba buitinis karštas vanduo pastatui tiekiami iš centrinio daug pastatų aptarnaujančio šaltinio arba centralizuotos šilumos ar centralizuotos vėsumos tiekimo sistemos, skaitiklis įrengiamas prie šilumokaičio arba tiekimo vietoje.

*9b straipsnis***Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens atskiras matavimas ir sąnaudų paskirstymas už juos**

1. Daugiabučiuose ir daugeliui paskirčių naudojamuose pastatuose, kuriuose yra centrinis šildymo arba centrinis vėsinimo šaltinis, arba į kuriuos šiluma ir vėsoma tiekama iš centralizuotos šilumos ar centralizuotos vėsumos tiekimo sistemos, įrengiami individualūs skaitikliai, matuojantys kiekviename pastato vienetė suvartojamos šilumos, vėsumos arba buitinio karšto vandens kiekį, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai efektyvu, nes yra proporcinga, palyginti su galimos sutaupyti energijos kiekiu.

Jei šilumai matuoti kiekviename pastato vienetė individualių skaitiklių naudoti neįmanoma dėl techninių priežasčių arba tai nėra ekonomiškai efektyvu, kiekviename radiatoriuje suvartotai šilumai matuoti naudojami individualūs šilumos dalikliai, nebent atitinkama valstybė narė įrodytų, kad tokių šilumos daliklių įrengimas nebūtų ekonomiškai efektyvus. Tokiais atvejais gali būti svarstoma galimybė naudoti alternatyvius ekonomiškai veiksmingus suvartotos šilumos matavimo metodus. Kiekviena valstybė narė aiškiai nustato ir paskelbia bendrojo kriterijus, metodiką ir (arba) procedūras, kuriuos taikant nustatoma, kas yra techniškai neįmanoma ir ekonomiškai neefektyvu.

2. Naujuose daugiabučiuose pastatuose ir naujų daugeliui paskirčių naudojamų pastatų gyvenamosiose dalyse, kuriose yra centrinis šildymo šaltinis buitiniam karštam vandeniui ruošti arba į juos šiluma tiekama iš centralizuotų šilumos tiekimo sistemų, nepaisant 1 dalies pirmos pastraipos, įrengiami individualūs buitinio karšto vandens skaitikliai.

3. Jeigu daugiabučius ar daugeliui paskirčių naudojamus pastatus aptarnauja centralizuoto šilumos ar centralizuoto vėsumos tiekimo tinklas arba jei vyrauja nuosavos tokių pastatų bendros šildymo ar vėsinimo sistemos, valstybės narės užtikrina, kad būtų priimtos skaidrios, viešai prieinamos nacionalinės šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens suvartojimo tokiuose pastatuose sąnaudų paskirstymo taisyklės, jog būtų užtikrintas individualaus suvartojimo apskaitos skaidrumas ir tikslumas. Kai tikslinga, tokiose taisyklėse pateikiamos gairės, kaip paskirstyti sąnaudas energijai, kuri naudojama:

- a) kaip buitinis karštas vanduo;

▼ M3

- b) kaip šiluma, kurią išskiria pastato įrenginiai siekiant apšildyti bendro naudojimo patalpas, jei laiptinėse ir koridoriuose įrengti radiatoriai,
- c) butų šildymui arba vėsinimui.

*9c straipsnis***Nuotolinio nuskaitymo reikalavimas**

1. 9a ir 9b straipsnių taikymo tikslais skaitikliai ir šilumos dalikliai, įrengti po 2020 m. spalio 25 d., turi būti nuotoliniu būdu nuskaitomi prietaisai. Toliau taikomos 9b straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos dėl techninių galimybių ir ekonominio efektyvumo.

2. Jau įrengti skaitikliai ir šilumos dalikliai, kurie nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, ne vėliau kaip 2027 m. sausio 1 d. pertvarkomi į nuotoliniu būdu nuskaitomus prietaisus arba tokiais pakeičiami, nebent atitinkama valstybė narė įrodytų, kad tai nėra ekonomiškai efektyvu.

▼ B*10 straipsnis***▼ M3****Sąskaitose už dujas ir elektros energiją pateikiama informacija**

1. Jei galutiniai vartotojai neturi direktyvose 2009/72/EB ir 2009/73/EB nurodytų pažangiųjų skaitiklių, valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d. užtikrina, kad sąskaitose už elektros energiją ir dujas pateikiama informacija būtų patikima, tiksli ir pagrįsta faktiniu suvartojimu, laikantis VII priedo 1.1 punkto, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai pagrįsta.

▼ B

Šis įsipareigojimas gali būti įgyvendintas reguliaraus savarankiško duomenų registravimo sistema, pagal kurią galutiniai vartotojai savo skaitiklių rodmenis perduotų energijos tiekėjui. Tik tuo atveju, jei galutinis vartotojas nepateikia skaitiklių rodmenų už atitinkamą sąskaitų išrašymo laikotarpį, sąskaitų išrašymas grindžiamas numatomu suvartotu kiekiu arba fiksuoto dydžio norma.

2. Pagal direktyvas 2009/72/EB ir 2009/73/EB įrengti skaitikliai turi užtikrinti, kad sąskaitose pateikiama informacija būtų tiksli ir grindžiama faktiniu suvartojimu. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams vartotojams būtų suteikta galimybė nesunkiai gauti papildomą informaciją, kuri leistų pačiam galutiniam vartotojui patikrinti ankstesnę suvartojimą.

Papildoma informacija apie ankstesnę suvartojimą apima:

- a) mažiausiai trejų paskutinių metų laikotarpio arba laikotarpio nuo tiekimo sutarties sudarymo datos (jei šis laikotarpis trumpesnis) suvestinius duomenis. Duomenys turi atitikti įprastai sąskaitose pateikiamos informacijos laikotarpius ir

▼B

b) išsamius duomenis pagal bet kurios dienos, savaitės, mėnesio ar metų naudojimo laiką. Šie duomenys turi būti prieinami galutiniam vartotojui internetu arba naudojant skaitiklio sąsają ir turi apimti mažiausiai 24 ankstesnių mėnesių laikotarpį arba laikotarpį nuo tiekimo sutarties sudarymo datos (jei šis laikotarpis trumpesnis).

3. Nepriklausomai nuo to, ar pažangieji skaitikliai įrengti, ar ne, valstybės narės:

a) reikalauja, kad, jeigu pateikiama informacija apie galutinių vartotojų suvartotos energijos sąskaitas ir ankstesnį vartojimą, galutinio vartotojo prašymu informacija būtų pateikta galutinio vartotojo nurodytam energetinių paslaugų teikėjui;

b) užtikrina, kad galutiniai vartotojai turėtų galimybę susipažinti su sąskaitose pateikiama informacija elektroniniu būdu ir gauti elektronines sąskaitas ir kad, ypač tais atvejais, kai sąskaitos nėra grindžiamos faktiniu suvartojimu, vartotojams paprašius jie gautų aiškų ir suprantamą paaiškinimą, kaip parengiamos jų sąskaitos;

c) užtikrina, kad laikantis VII priedo reikalavimų kartu su sąskaita būtų pateikiama visa atitinkama informacija, kad galutiniams vartotojams būtų išsamiai aprašytos esamos energijos sąnaudos;

d) gali nustatyti, kad galutinio vartotojo prašymu šiose sąskaitose esanti informacija nebūtų laikoma mokėjimo prašymu. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad energijos išteklių teikėjai siūlytų lanksčią faktinių mokėjimų tvarką;

e) reikalauja, kad informacija ir energijos sąnaudų prognozės vartotojams paprašius būtų pateikiamos laiku ir lengvai suprantama forma, kad vartotojai galėtų lyginti sutarčių sąlygas naudodami vienodus kriterijus.

▼M3*10a straipsnis***Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens sąskaitose pateikiama informacija ir informacija apie suvartojimą**

1. Kai yra įrengti skaitikliai arba šilumos dalikliai, valstybės narės užtikrina, kad visiems galutiniams naudotojams, t. y. fiziniams ar juridiniams asmenims, perkantiems šilumą, vėsumą arba buitinį karštą vandenį savo galutiniam vartojimui, arba fiziniams ar juridiniams asmenims, užimantiems atskirą pastatą arba vienetą daugiabučiame pastate ar daugeliui paskirčių naudojamame pastate, į kurį šiluma, vėsuma arba buitinis karštas vanduo tiekiami iš centrinio šaltinio, ir nesudariusiems tiesioginės ar individualios sutarties su energijos tiekėju, sąskaitose pateikiama informacija ir informacija apie suvartojimą būtų patikima, tiksli ir pagrįsta faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis, laikantis VIIa priedo 1 ir 2 punktų.

Tas įpareigojimas, kai taip nustato valstybė narė, išskyrus tą atvejį, jei suvartojimas matuojamas atskirais šilumos dalikliais pagal 9b straipsnį, gali būti įgyvendintas reguliaraus galutinio vartotojo arba galutinio naudotojo savarankiško duomenų registravimo sistema, pagal kurią jie perduoda savo skaitiklių rodmenis. Tik jei galutinis vartotojas ar galutinis naudotojas nepateikia skaitiklių rodmenų už atitinkamą sąskaitų išrašymo laikotarpį, sąskaitų išrašymas grindžiamas numatomu suvartoti kiekiu arba fiksuoto dydžio norma.

▼ **M3**

2. Valstybės narės:
  - a) reikalauja, kad jeigu yra informacijos apie galutinių naudotojų suvartotos energijos sąskaitas ir ankstesnį suvartojimą arba šilumos daliklių rodmenis, ji, galutinio naudotojo prašymu, būtų pateikta galutinio naudotojo nurodytam energetinių paslaugų teikėjui;
  - b) užtikrina, kad galutiniams vartotojams būtų sudaryta galimybė elektroniniu būdu gauti sąskaitose pateikiamą informaciją ir sąskaitas;
  - c) užtikrina, kad visiems galutiniams naudotojams pagal VIIa priedo 3 punktą kartu su sąskaita būtų pateikiama aiški ir suprantama informacija, ir
  - d) skatina kibernetinį saugumą ir užtikrina galutinių naudotojų privatumo ir duomenų apsaugą pagal taikytiną Sąjungos teisę.

Valstybės narės gali nustatyti, kad sąskaitose esanti informacija galutinio vartotojo prašymu nebūtų laikoma mokėjimo prašymu. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad būtų siūloma lanksti faktinio mokėjimo tvarka.

3. Valstybės narės nusprendžia, kas turi būti atsakingas už 1 ir 2 dalyse nurodytos informacijos teikimą tiems galutiniams naudotojams, kurie nėra sudarę tiesioginės ar individualios sutarties su energijos tiekėju.

*11 straipsnis***Prieigos prie elektros energijos ir dujų suvartojimo matavimo informacijos bei sąskaitose pateikiamos informacijos kaštai**

Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai sąskaitas už suvartotą energiją ir sąskaitose pateikiamą informaciją gautų nemokamai ir kad galutiniams vartotojams taip pat būtų suteikta galimybė tinkamu būdu ir nemokamai susipažinti su suvartojimo duomenimis.

*11a straipsnis***Prieigos prie šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens suvartojimo matavimo informacijos, sąskaitose pateikiamos informacijos ir informacijos apie suvartojimą kaštai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai naudotojai visas savo sąskaitas už suvartotą energiją ir sąskaitose pateikiamą informaciją gautų nemokamai ir kad galutiniams naudotojams taip pat būtų suteikta galimybė tinkamu būdu ir nemokamai susipažinti su suvartojimo duomenimis.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, informacijos apie individualų šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens suvartojimą daugiabučiuose ir daugeliui paskirčių naudojamuose pastatuose pateikimo sąskaitose kaštai vadovaujantis 9b straipsniu paskirstomi nesiekiant pelno. Su tos užduoties paskyrimu trečiajai šaliai, pavyzdžiui, paslaugų teikėjui arba vietos energijos tiekėjui, susiję kaštai, apimantys faktinio individualaus suvartojimo matavimą, paskirstymą ir apskaitą tokiuose pastatuose, gali būti perkelti galutiniams naudotojams, jei tokie kaštai yra pagrįsti.

▼ M3

3. Siekdamas užtikrinti, kad atskiro matavimo paslaugų kaštai būtų pagrįsti, kaip nurodyta 2 dalyje, valstybės narės gali skatinti konkurenciją tame paslaugų sektoriuje imdamosi atitinkamų priemonių, pavyzdžiui, rekomenduoti ar kitaip skatinti skelbti konkursus arba naudoti sąveikius prietaisus ir sistemas, kurie palengvintų galimybę keisti paslaugos teikėjus.

▼ B*12 straipsnis***Vartotojų informavimo ir teisių stiprinimo programa**

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kuriomis skatinama, kad smulkūs energijos vartotojai, įskaitant namų ūkius, efektyviai vartotų energiją, ir tam sudaromos palankesnės sąlygos. Šios priemonės gali būti įtrauktos į nacionalinę strategiją.

2. 1 dalies tikslais šios priemonės apima vieną arba daugiau iš a arba b punkte išvardytų elementų:

a) priemonės ir politiką, kuriomis skatinama keisti elgesį ir kurios, be kita ko, gali būti:

- i) fiskalinės paskatos;
- ii) galimybės gauti finansavimą, dotacijas ir subsidijas;
- iii) informacijos teikimas;
- iv) pavyzdiniai projektai;
- v) renginiai darbo vietose;

b) būdus ir priemones, kuriais galimo pažangiųjų skaitiklių diegimo metu į procesą įtraukiami vartotojai ir vartotojų organizacijos, pranešant:

- i) apie ekonomiškai efektyvius ir lengvai įgyvendinamus energijos vartojimo įpročių pokyčius;
- ii) informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

*13 straipsnis***Sankcijos**

Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikytinų dėl nacionalinių nuostatų, priimtų pagal 7–11 straipsnius ir 18 straipsnio 3 dalį, nesilaikymo ir imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendintos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas nuostatas ne vėliau kaip 2014 m. birželio 5 d. ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius šių nuostatų pakeitimus.

III SKYRIUS

ENERGIJOS TIEKIMO EFEKTYVUMAS

*14 straipsnis***Šildymo ir vėsinimo efektyvumo skatinimas**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. atlieka ir pateikia Komisijai išsamų didelio naudingumo kogeneracijos ir efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo taikymo galimybių vertinimą, ir jame pateikia VIII priede nustatytą informaciją. Jei jos jau yra atlikusios lygiavertį vertinimą, jos apie tai praneša Komisijai.

Atliekant išsamų vertinimą visapusiškai atsižvelgiama į nacionalinių didelio naudingumo kogeneracijos galimybių analizę, kuri atliekama pagal Direktyvą 2004/8/EB.

Komisijos prašymu, vertinimas atnaujinamas ir pateikiamas Komisijai kas penkerius metus. Komisija tokį prašymą pateikia likus bent metams iki termino pabaigos.

2. Valstybės narės patvirtina politiką, kuria skatinama, kad tiek vietos, tiek regiono lygiu būtų tinkamai atsižvelgiama į efektyvaus šildymo ir vėsinimo sistemų, visų pirma tų, kuriose naudojama didelio naudingumo kogeneracija, naudojimo galimybes. Turi būti atsižvelgiama į vietos ir regioninių šilumos rinkų plėtojimo potencialą.

3. 1 dalyje nurodyto vertinimo tikslais valstybės narės atlieka jų teritoriją apimančią kaštų ir naudos analizę, kuri grindžiama klimato sąlygomis, ekonominiu pagrįstumu ir techniniu tinkamumu, remiantis IX priedo 1 dalimi. Pagal kaštų ir naudos analizę turi būti galima sudaryti palankesnes sąlygas nustatyti tausiausiai išteklius naudojančius ir ekonomiškai veiksmingiausius sprendimus šildymo ir vėsinimo poreikiams patenkinti. Ta kaštų ir naudos analizė gali būti įtraukta į aplinkos vertinimą pagal 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo ⁽¹⁾.

4. Tais atvejais, kai, atlikus 1 dalyje nurodytą vertinimą ir 3 dalyje nurodytą analizę nustatomos galimybės taikyti didelio naudingumo kogeneraciją ir (arba) efektyvų centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą, kurio nauda viršija kaštus, valstybės narės, vadovaudamosi 1, 5 ir 7 dalimis, imasi tinkamų priemonių, kad būtų sukurta efektyvi centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo infrastruktūra ir (arba) kad būtų pasirengta plėtoti didelio naudingumo kogeneraciją, taip pat naudoti šildymo ir vėsinimo energiją iš atliekinės šilumos ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

Tais atvejais, kai, atlikus 1 dalyje nurodytą vertinimą ir 3 dalyje nurodytą analizę, nenustatomos galimybės, kurių nauda viršija kaštus, įskaitant 5 dalyje nurodytos kaštų ir naudos analizės atlikimo administracines sąnaudas, atitinkama valstybė narė gali įrenginiams netaikyti toje dalyje nustatytų reikalavimų.

⁽¹⁾ OL L 197, 2001 7 21, p. 30.

▼B

5. Valstybės narės užtikrina, kad kaštų ir naudos analizė pagal IX priedo 2 dalį būtų atlikta, kai po 2014 m. birželio 5 d.:

- a) planuojama įrengti naują šiluminį elektros energijos gamybos įrenginį, kurio bendra šiluminė galia didesnė nei 20 MW, kad būtų įvertintos įrenginio kaštai ir nauda užtikrinant, kad jis veiktų kaip didelio naudingumo kogeneracijos įrenginys;
- b) iš esmės atnaujinamas esamas šiluminis elektros energijos gamybos įrenginys, kurio bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW, kad būtų įvertintos jo pertvarkymo į didelio naudingumo kogeneracijos įrenginį kaštai ir nauda;
- c) planuojamas arba iš esmės atnaujinamas pramonės įrenginys, kuriame susidaro tinkamos temperatūros atliekinė šiluma ir kurio bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW, kad būtų įvertintos atliekinės šilumos naudojimo ekonomiškai pagrįstai paklausai tenkinti, be kita ko, taikant kogeneraciją, ir tų įrenginių prijungimo prie centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklo kaštai ir nauda;
- d) planuojamas naujas centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklas arba esamame šilumos ar vėsumos tiekimo tinkle planuojamas naujas energijos gamybos įrenginys, kurio bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW, arba turi būti iš esmės atnaujinamas toks esamas įrenginys, kad būtų įvertintos atliekinės šilumos iš netoliese esančių pramonės įrenginių panaudojimo kaštai ir nauda.

Įrangos, skirtos kurą deginančio įrenginio gaminamam anglies dioksidui surinkti, kad jį būtų galima geologiškai saugoti, kaip numatyta Direktyvoje 2009/31/EB, įrengimas pagal šios dalies b, c ir d punktus nelaikomas atnaujinimu.

Valstybės narės gali reikalauti, kad c ir d punktuose nurodyta kaštų ir naudos analizė būtų atliekama bendradarbiaujant su įmonėmis, atsakingomis už centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklų eksploatavimą.

6. Valstybės narės gali 5 dalies netaikyti:

- a) tiems didžiausios apkrovos ir rezerviniams elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriuos planuojama eksploatuoti mažiau nei 1 500 eksploatavimo valandų per metus (svyruojantis penkerių metų vidurkis), remiantis valstybių narių nustatyta tikrinimo procedūra, kuria užtikrinama, kad laikomasi šio išimties kriterijaus;
- b) branduolinės energijos įrenginiams;
- c) įrenginiams, kurie turi būti pastatyti netoli geologinio saugojimo vietos, patvirtintos pagal Direktyvą 2009/31/EB.

Kad atskiriems individualiems įrenginiams nebūtų taikomos 5 dalies c ir d punktų nuostatos, valstybės narės taip pat gali nustatyti ribines vertes, išreikštas esamos naudingosios atliekinės šilumos kiekiu, šilumos poreikiu arba atstumais tarp pramonės įrenginių ir centralizuoto šilumos tiekimo tinklų.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. praneša Komisijai apie pagal šią dalį patvirtintas išimtis ir vėliau apie bet kokius po to padarytus jų pakeitimus.

▼B

7. Valstybės narės patvirtina Direktyvos 2009/72/EB 7 straipsnyje nurodytus leidimų išdavimo kriterijus arba lygiaverčius leidimo kriterijus, siekdamas:

- a) atsižvelgti į 1 dalyje nurodytų išsamių vertinimų rezultatus;
- b) užtikrinti, kad būtų įvykdyti 5 dalies reikalavimai, ir
- c) atsižvelgti į 5 dalyje nurodytos kaštų ir naudos analizės rezultatus.

8. Valstybės narės gali, patvirtindamos 7 dalyje nurodytus leidimų išdavimo ir leidimo kriterijus, atskiriems įrenginiams netaikyti reikalavimų įgyvendinti galimybes, kurių nauda viršija kaštus, jei tai būtina dėl privalomų teisinių, nuosavybės ar finansinių priežasčių. Šiais atvejais atitinkama valstybė narė per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo Komisijai praneša apie savo sprendimą ir pateikia jo motyvus.

9. Šio straipsnio 5, 6, 7 ir 8 dalys taikomos įrenginiams, kuriems taikoma Direktyva 2010/75/ES, nedarant poveikio tos direktyvos reikalavimams.

10. Remdamosi II priedo f punkte nurodytomis suderintosiomis naudingumo atskaitos vertėmis, valstybės narės užtikrina, kad didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kilmė galėtų būti užtikrinama remiantis kiekvienos valstybės narės nustatytais objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Jos užtikrina, kad ši kilmės garantija atitiktų X priedo reikalavimus ir kad joje būtų pateikta bent tame priede nurodyta informacija. Valstybės narės abipusiai pripažįsta viena kitos kilmės garantijas, išimtinai kaip šioje dalyje nurodytos informacijos įrodymą. Bet koks atsisakymas pripažinti kilmės garantiją kaip tokį įrodymą, visų pirma dėl priežasčių, susijusių su sukčiavimo prevencija, turi būti pagrįstas objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Valstybės narės praneša Komisijai apie tokį atsisakymą ir jo motyvus. Jei atsisakoma pripažinti kilmės garantiją, Komisija gali priimti sprendimą, kuriuo atsisakiusioji šalis būtų priversta ją pripažinti, visų pirma dėl objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų, kuriais toks pripažinimas yra grindžiamas.

Komisija turi teisę ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d., priimdama deleguotuosius aktus pagal šios direktyvos 23 straipsnį, persvarstyti Komisijos įgyvendinimo sprendime 2011/877/ES ⁽¹⁾, remiantis Direktyva 2004/8/EB, nustatytas suderintąsias atskaitos naudingumo vertes.

11. Valstybės narės užtikrina, kad teikiant bet kokią paramą kogeneracijai būtų nustatyta sąlyga, kad elektros energija būtų pagaminta didelio naudingumo kogeneracijos būdu, o atliekinė šiluma efektyviai naudojama siekiant sutaupyti pirminės energijos. Kogeneracijai ir centralizuotai šilumos gamybai, taip pat tinklams skirtai valstybės paramai, kai taikytina, taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

⁽¹⁾ OL L 343, 2011 12 23, p. 91.

▼ B*15 straipsnis***Energijos transformavimas, perdavimas ir skirstymas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės energetikos reguliavimo institucijos, vykdydamos joms direktyvomis 2009/72/EB ir 2009/73/EB nustatytas reguliavimo užduotis, susijusias su jų sprendimais dėl dujų ir elektros energijos infrastruktūros veikimo, tinkamai atsižvelgtų į energijos vartojimo efektyvumą.

Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad nacionalinės energetikos reguliavimo institucijos, nustatydamos tinklų tarifus ir taisykles remdamosi Direktyva 2009/72/EB bei atsižvelgdamos į kiekvienos priemonės kaštus ir naudą, skatintų tinklo operatorius teikti tinklo naudotojams sistemines paslaugas, kurios sudaro sąlygas toliau diegiant pažangiuosius tinklus įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

Tokias sistemų paslaugas gali nustatyti sistemos operatorius ir jomis nėra daromas neigiamas poveikis sistemos saugumui.

Valstybės narės užtikrina, kad elektros tinklo reguliavimas ir elektros tinklo tarifai atitiktų XI priede nustatytus kriterijus, atsižvelgiant į gaires ir kodeksus, parengtus pagal Reglamentą (EB) Nr. 714/2009.

2. Valstybės narės ne vėliau kaip 2015 m. birželio 30 d. užtikrina, kad:

a) būtų atliktas jų dujų ir elektros energijos infrastruktūros energijos vartojimo efektyvumo potencialo, ypač susijusio su perdavimu, skirstymu, apkrovos valdymu ir tarpusavio sąveika, taip pat prijungimu prie energijos gamybos įrenginių, be kita ko, prieigos galimybėmis labai mažos galios energijos generatorių atveju, įvertinimas;

b) būtų nustatytos konkrečios priemonės ir investicijos, skirtos tinklo infrastruktūros energijos vartojimo ekonominio efektyvumo didinimui, ir sudarytas jų įgyvendinimo grafikas.

▼ M3

2a. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. parengia bendrą metodiką, skirtą paskatinti tinklo operatorius mažinti nuostolius, įgyvendinti investicijų į veiksmingą sąnaudų ir energijos vartojimo atžvilgiu infrastruktūros programą ir užtikrinti tinkamą apskaitą, susijusią su energijos vartojimo efektyvumu ir tinklo lankstumu.

▼ B

3. Valstybės narės gali leisti nustatyti tokias tinklais perduodamos ir skirstomos energijos schemų ir tarifų struktūrų dalis, kurias taikant būtų siekiama socialinio tikslo, jei užtikrinama, kad bet kokie perdavimo ir skirstymo sistemos sutrikimai būtų kuo mažesni ir būtų proporcingi siekiamam socialiniam tikslui.

▼ **B**

4. Valstybės narės užtikrina, kad iš perdavimo ir skirstymo tarifų būtų pašalintos paskatos, kurios neigiamai veikia elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo bendrą efektyvumą (įskaitant energijos vartojimo efektyvumą) arba kurios galėtų kliudyti dalyvauti valdant poreikį balansavimo rinkose ir perkant papildomas paslaugas. Valstybės narės užtikrina, kad tinklo operatoriai būtų skatinami didinti infrastruktūros projektavimo ir jos veikimo efektyvumą ir, remdamosi Direktyva 2009/72/EB, užtikrina, kad tiekėjams būtų suteikiama galimybė tarifais didinti vartotojų indėlį į sistemos efektyvumą, įskaitant poreikio valdymą atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes.

5. Nedarant poveikio Direktyvos 2009/28/EB 16 straipsnio 2 daliai ir atsižvelgiant į Direktyvos 2009/72/EB 15 straipsnį, taip pat į poreikį užtikrinti šilumos tiekimo tęstinumą, valstybės narės užtikrina, kad, laikydamiesi tinklo patikimumo ir saugos išlaikymo reikalavimų ir kompetentingų nacionalinių institucijų nustatytų skaidrių ir nediskriminuojamojo pobūdžio kriterijų, perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai tais atvejais, kai jie atsako už energijos gamybos įrenginių valdymą dispečeriniu būdu, savo teritorijoje:

- a) užtikrintų didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos perdavimą ir skirstymą;
- b) užtikrintų didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos prioritetinį arba užtikrintą priėmimą į tinklą;
- c) dispečeriniu būdu valdydami elektros energijos gamybos įrenginius, užtikrintų didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos prioritetinį persiuntimą, jei tai įmanoma saugiai eksploatuojant nacionalinę elektros energijos sistemą.

Valstybės narės užtikrina, kad taisyklės, susijusios su jų elektros energijos sistemose taikomų skirtingų priėmimo ir persiuntimo prioritetų suskirstymu pagal svarbą, būtų aiškiai ir išsamiai suformuluotos ir paskelbtos. ► **CI** Užtikrindamos didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos prioritetinį priėmimą ar persiuntimą, valstybės narės gali pagal svarbą suskirstyti tarpusavyje skirtingų rūšių atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir didelio naudingumo kogeneraciją, taip pat nustatyti pagal svarbą vidinį šių rūšių suskirstymą ir bet kokių atveju užtikrina, kad nebūtų kliudoma iš kintančių atsinaujinančiųjų energijos išteklių gautos energijos prioritetiniam priėmimui ar persiuntimui. ◀

Perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai laikosi ne tik pirmoje pastraipoje nustatytų įpareigojimų, bet ir XII priede išdėstytų reikalavimų.

Valstybės narės gali visų pirma sudaryti palankesnes sąlygas mažos galios ir labai mažos galios kogeneracijos įrenginių didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos prijungimui prie tinklo sistemos. Atitinkamais atvejais, siekdamas supaprastinti ir sutrumpinti leidimų išdavimo procedūrą atskiriems piliečiams ir montuotojams, valstybės narės imasi priemonių skatinti tinklo operatorius patvirtinti supaprastintą pranešimo apie įrengimą procedūrą dėl įrengtų labai mažos galios kogeneracijos įrenginių.

▼B

6. Laikydamosi tinklo patikimumo ir saugumo palaikymo reikalavimų, valstybės narės imasi atitinkamų veiksmų užtikrinti, kad tais atvejais, kai tai techniniu ir ekonominiu požiūriu suderinama su didelio naudingumo kogeneracijos įrenginio veikimo režimu, didelio naudingumo kogeneracijos įrenginių operatoriai galėtų teikti balansavimo paslaugas ir kitas eksploataavimo paslaugas perdavimo sistemų operatoriams ar skirstymo sistemų operatoriams. Perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai užtikrina, kad tokios paslaugos būtų teikiamos organizuojant paslaugų įsigijimo konkursą, kuris būtų skaidrus, nediskriminuojamojo pobūdžio ir galėtų būti tikrinamas.

Atitinkamais atvejais valstybės narės gali reikalauti, kad perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai mažintų prijungimo ir sistemos naudojimo mokesčius ir tokiu būdu skatintų, kad didelio naudingumo kogeneracijos įrenginiai būtų statomi šalia paklausos vietų.

7. Didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos gamintojams, norintiems prisijungti prie tinklo, valstybės narės gali leisti skelbti konkursus prisijungimo darbams atlikti.

8. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės energetikos reguliavimo institucijos skatintų, jog didmeninėse ir mažmeninėse rinkose būtų naudojamos ne tik pasiūlos, bet ir paklausos ištekliams, pavyzdžiui, reagavimo į paklausą priemonėmis.

Atsižvelgdamos į techninius tinklų valdymo apribojimus, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai, vykdydami išteklių balansavimo ir papildomų paslaugų reikalavimus, poreikio valdymo paslaugų tiekėjams, įskaitant agregatorius, taikytų nediskriminuojančias sąlygas, atsižvelgdamos į jų technines galimybes.

Atsižvelgdamos į techninius tinklų valdymo apribojimus, valstybės narės skatina poreikio valdymo prieigą ir dalyvavimą balansavimo, rezervo bei kitų sisteminių paslaugų rinkose, be kita ko, reikalaujamos, kad nacionalinės energetikos reguliavimo institucijos arba, kai to reikalaujama remiantis jų nacionalinėmis reguliavimo sistemomis, – perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai, glaudžiai bendradarbiaudami su energijos poreikio paslaugų teikėjais ir vartotojais, nustatytų dalyvavimo šiose rinkose technines sąlygas, remdamiesi šių rinkų techniniais reikalavimais ir atsižvelgdami į poreikio valdymo galimybes. Tokiose specifikacijose, be kita ko, reglamentuojamas agregatorių dalyvavimas.

9. Teikdamos ataskaitas pagal Direktyvą 2010/75/ES, taip pat nedarant poveikio tos direktyvos 9 straipsnio 2 daliai, valstybės narės svarsto galimybę įtraukti informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo lygius įrenginiuose, kurių bendra nominali kuro deginimo šiluminė galia yra 50 MW arba didesnė, atsižvelgdamos į atitinkamus geriausius esamus gamybos būdus, parengtus pagal Direktyvą 2010/75/ES ir 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės⁽¹⁾.

⁽¹⁾ OL L 24, 2008 1 29, p. 8.

▼B

Valstybės narės gali skatinti įrenginių, nurodytų pirmoje pastraipoje, operatorius gerinti jų vidutinius metinius grynuosius eksploatacinius rodiklius.

IV SKYRIUS

HORIZONTALIOSIOS NUOSTATOS

*16 straipsnis***Kvalifikavimo, akreditavimo ir sertifikavimo sistemos**

1. Tais atvejais, kai valstybė narė mano, kad nacionalinis techninės kompetencijos, objektyvumo ir patikimumo lygis yra nepakankamas, ji užtikrina, kad ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d. energetinių paslaugų, energijos vartojimo audito paslaugų teikėjams, energijos naudojimo vadybos specialistams ir su energija susijusių pastatų dalių, apibrėžtų Direktyvos 2010/31/ES 2 straipsnio 9 dalyje, montuotojams sertifikavimo ir (arba) akreditavimo sistemos ir (arba) lygiavertės kvalifikavimo sistemos, įskaitant atitinkamais atvejais tinkamas mokymo programas, taptų ar būtų prieinamos.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytomis sistemomis vartotojams būtų užtikrinamas skaidrumas, jos būtų patikimos ir jomis būtų prisidedama prie nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų.

3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos sertifikavimo ir (arba) akreditavimo sistemos arba lygiavertės kvalifikavimo sistemos būtų viešai prieinamos, ir bendradarbiauja tarpusavyje bei su Komisija šių sistemų palyginimo ir pripažinimo srityje.

Valstybės narės imasi atitinkamų priemonių vartotojams informuoti apie kvalifikavimo ir (arba) sertifikavimo sistemų prieinamumą pagal 18 straipsnio 1 dalį.

*17 straipsnis***Informavimas ir mokymas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie esamus energijos vartojimo efektyvumo mechanizmus ir finansinę bei teisinę bazę būtų skaidri ir plačiai išplatinta visiems susijusiems rinkos subjektams, t. y. vartotojams, statytojams, architektams, inžinieriams, aplinkosaugos bei energijos vartojimo auditoriams ir Direktyvoje 2010/31/ES apibrėžtų pastatų dalių montuotojams.

Valstybės narės skatina, kad bankams ir kitoms finansų įstaigoms būtų teikiama informacija apie galimybes dalyvauti finansuojant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, be kita ko, kuriant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes.

2. Valstybės narės sudaro tinkamas sąlygas rinkos operatoriams teikti energijos vartotojams tinkamą bei tikslią informaciją ir juos konsultuoti energijos vartojimo efektyvumo klausimais.

3. Komisija peržiūri savo priemonių, skirtų platformų kūrimui remti, poveikį, pasitelkdama, be kita ko, Europos socialinio dialogo srityje dirbančias įstaigas joms propaguojant mokymo programas energijos vartojimo efektyvumo klausimu, ir prireikus siūlo kitas priemones. Komisija skatina Europos socialinius partnerius diskutuoti energijos vartojimo efektyvumo klausimu.

▼B

4. Valstybės narės, dalyvaujant suinteresuotiesiems subjektams, be kita ko, vietos ir regioninėms institucijoms, skatina tinkamas informavimo, informuotumo didinimo ir mokymo iniciatyvas, kad piliečiai būtų informuojami apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių taikymo teikiamą naudą ir praktines galimybes.

5. Komisija užtikrina, kad būtų keičiamasi informacija apie valstybių narių geriausios praktikos pavyzdžius energijos vartojimo efektyvumo srityje ir kad ji būtų plačiai išplatinta.

*18 straipsnis***Energetinės paslaugos**

1. Siekdamos remti energetinių paslaugų rinką ir MVĮ galimybes patekti į šią rinką, valstybės narės:

- a) platina aiškia ir lengvai prieinamą informaciją apie:
  - i) esamas energetinių paslaugų sutartis ir sąlygas, kurias reikėtų įtraukti į tokias sutartis, kad būtų užtikrintas energijos taupymas ir galutinių vartotojų teisės;
  - ii) finansines priemones, skatinamąsias priemones, dotacijas ir paskolas energijos vartojimo efektyvumo paslaugų projektams remti;
- b) skatina kokybės ženklų, be kita ko, prekybos asociacijų kokybės ženklų, kūrimą;
- c) užtikrina, kad esamų energetinių paslaugų teikėjų, kurie yra kvalifikuoti ir (arba) sertifikuoti ir kurių kvalifikacija ir (arba) sertifikavimas atitinka 16 straipsnį, sąrašas būtų viešai prieinamas ir reguliariai atnaujinamas, arba suteikia galimybę naudotis sąsaja, kurioje energetinių paslaugų teikėjai gali pateikti informaciją;
- d) remia viešąjį sektorių jam priimant pasiūlymus dėl energetinių paslaugų, visų pirma dėl pastatų atnaujinimo; tai daroma:
  - i) rengiant pavyzdines sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo, į kurias įtraukiamos bent XIII priede išvardytos nuostatos;
  - ii) teikiant informaciją apie sutarčių dėl energijos vartojimo efektyvumo geriausios praktikos pavyzdžius, įskaitant, prireikus, kaštų ir naudos analizę, paremtą gyvavimo ciklo metodu.

▼M4

_____

▼B

2. Atitinkamais atvejais valstybės narės remia tinkamą energetinių paslaugų rinkos veikimą:

- a) nurodydamos kontaktinį (-ius) centrą (-us), kuriame (-iuose) galutiniai vartotojai gali gauti 1 dalyje nurodytos informacijos, ir viešindamos informaciją apie jį (juos);
- b) prireikus imdamosi priemonių reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusioms kliūtims, trukdančioms naudotis sutartimis dėl energijos vartojimo efektyvumo ir kitais energijos vartojimo efektyvumo paslaugų modeliais energijos taupymo priemonėms nustatyti ir (arba) įgyvendinti, pašalinti;

▼B

- c) apsvaistydamos galimybę sukurti savarankišką mechanizmą ar suteikti tokius įgaliojimus, pavyzdžiui, ombudsmenui, siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai nagrinėjami skundai ir ne teismo tvarka sprendžiami ginčai, susiję su energetinių paslaugų sutartimis;
- d) sudarant sąlygas nepriklausomiems rinkos tarpininkams prisidėti prie rinkos plėtojimo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

3. Valstybės narės užtikrina, kad energijos skirstytojai, skirstymo sistemų operatoriai ir mažmeninės prekybos energija įmonės nevykdytų jokios veiklos, kuri galėtų riboti energetinių paslaugų ar kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių paklausą ir teikimą arba kliudytų tokių paslaugų ar priemonių rinkų raidai, įskaitant konkurentų neįsileidimą į rinką ar piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi.

*19 straipsnis***Kitos energijos vartojimo efektyvumo skatinimo priemonės**

1. Valstybės narės įvertina ir prireikus imasi atitinkamų priemonių, kad pašalintų reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias energijos vartojimo efektyvumo kliūtis, nedarant poveikio nuosavybę ir nuomą reglamentuojančios valstybių narių teisės pagrindiniams principams, visų pirma dėl:

- a) pastato savininkui ir nuomininkui arba skirtingiems savininkams skirtų skatinamųjų priemonių atskyrimo, siekiant užtikrinti, kad šios šalys nebūtų atgrasomos nuo investicijų į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, kurias jos būtų vykdžiusios, jei jų nebūtų atgrasę tai, kad joms atskirai teks ne visa nauda arba kad nėra kaštų ir naudos pasidalijimo taisyklių, įskaitant nacionalines taisykles ir priemones, kuriomis reglamentuojamos sprendimų priėmimo procedūros bendrosios nuosavybės atveju;
- b) teisinių ir reguliavimo nuostatų bei administracinės praktikos, susijusių su viešaisiais pirkimais, metinio biudžeto sudarymu ir apskaita, siekiant užtikrinti, kad atskiros viešosios organizacijos nebūtų atgrasomos nuo investicijų į energijos efektyvumo didinimą ir į numatomų išlaidų per gyvavimo ciklą mažinimą, taip pat nuo naudojimosi sutartimis dėl energijos vartojimo efektyvumo ir kitais trečiųjų šalių finansavimo mechanizmais ilgalaikių sutarčių pagrindu.

Tokios kliūčių šalinimo priemonės gali apimti paskatų numatymą, teisinių ar reguliavimo nuostatų panaikinimą ar pakeitimą arba gairių ir aiškinamųjų rekomendacijų priėmimą, arba administracinių procedūrų supaprastinimą. Priemonės galima apjungti su švietimo, mokymo ir specialios informacijos bei techninės pagalbos teikimu energijos vartojimo efektyvumo srityje.

2. Apie 1 dalyje nurodytų kliūčių ir priemonių įvertinimą Komisijai pranešama 24 straipsnio 2 dalyje nurodytame pirmajame nacionaliniame energijos vartojimo efektyvumo veiksmų plane. Komisija skatina keistis nacionaliniais geriausios praktikos pavyzdžiais šiuo klausimu.

▼ B*20 straipsnis***Nacionalinis energijos vartojimo efektyvumo fondas, finansavimas ir techninė pagalba**

1. Nedarant poveikio Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsniams, valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas sukurti finansavimo priemonės arba naudotis esamomis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis, kad būtų padidinta daugiašalio finansavimo teikiama nauda.

2. Komisija atitinkamais atvejais tiesiogiai arba pasitelkdama Europos finansų įstaigas padeda valstybėms narėms sukurti finansavimo priemonės ir techninės pagalbos sistemas, skirtas energijos vartojimo efektyvumui didinti įvairiuose sektoriuose.

3. Komisija sudaro palankesnes sąlygas kompetentingoms nacionalinėms ar regioninėms valdžios institucijoms ar įstaigoms keisti geriausios praktikos pavyzdžiais, pavyzdžiui, rengiant metinius reguliavimo subjektų susitikimus, naudojant viešai prieinamas duomenų bazes, kuriose pateikiama informacija apie tai, kaip valstybės narės įgyvendina priemones, ir skirtingų šalių palyginimas.

▼ M3

3a. Kad sutelktų privatųjį finansavimą energijos vartojimo efektyvumo priemonėms ir energetinėms renovacijoms, Komisija, laikydama si Direktyvos 2010/31/ES, veda dialogą tiek su viešosiomis, tiek su privačiomis finansų įstaigomis, kad būtų nustatyti galimi veiksmai, kurių ji galėtų imtis.

3b. 3a dalyje nurodytus veiksmus sudaro toliau išvardyti elementai:

- a) kapitalo investicijų į energijos vartojimo efektyvumą sutelkimas, atsižvelgiant į sutaupyto energijos platesnio pobūdžio poveikį finansinės rizikos valdymui;
- b) geresnių energijos ir finansų sričių veiklos rezultatų duomenų užtikrinimas imantis šių veiksmų:
  - i) toliau nagrinėti, kaip investicijos į energijos vartojimo efektyvumą padidina pagrindinio turto vertę;
  - ii) remti tyrimus, kuriais siekiama įvertinti investicijų į energijos vartojimo efektyvumą su energija nesusijusios naudos monetizavimą.

3c. Siekdamas sutelkti privatųjį finansavimą energijos vartojimo efektyvumo priemonėms ir energetinėms renovacijoms, įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės:

- a) apsvarsto būdus, kaip geriau pasinaudoti energijos vartojimo auditais pagal 8 straipsnį siekiant paveikti sprendimų priėmimą;
- b) optimaliai naudojasi galimybėmis ir priemonėmis, pasiūlytomis Pažangiojo išmaniųjų pastatų finansavimo iniciatyvoje.

3 d. Komisija ne vėliau kaip 2020 m. sausio 1 d. pateikia valstybėms narėms rekomendacijas, kaip paskatinti privačiojo sektoriaus investicijas.

▼B

4. Valstybės narės gali įsteigti nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą. Šio fondo tikslas – remti nacionalines energijos vartojimo efektyvumo iniciatyvas.

5. Valstybės narės gali numatyti, kad 5 straipsnio 1 dalyje nustatyti įpareigojimai būtų vykdomi į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą kasmet įmokant sumą, lygią investicijoms, kurių reikia tiems įpareigojimams įvykdyti.

6. Valstybės narės gali nustatyti, kad įpareigotosios šalys galėtų įvykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytus įpareigojimus kasmet įmokėdamos į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą sumą, lygią investicijoms, kurių reikia tiems įpareigojimams įvykdyti.

7. Valstybės narės savo pajamas, gautas iš metinių išmetamo dujų kiekio kvotų pagal Sprendimą Nr. 406/2009/EB, gali naudoti novatoriškų finansavimo mechanizmų kūrimui, kad būtų pasiektas 5 straipsnyje nurodyto pastatų energinio naudingumo didinimo tikslo įgyvendinimo praktinis poveikis.

*21 straipsnis***Perskaičiavimo koeficientai**

Siekiant palyginti sutaupytos energijos kiekį ir perskaičiuoti jį palyginamais vienetais, taikomi IV priede nustatyti perskaičiavimo koeficientai, nebent būtų pagrįsta taikyti kitokius perskaičiavimo koeficientus.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*22 straipsnis***Deleguotieji aktai**

1. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais peržiūrimos 14 straipsnio 10 dalies antroje pastraipoje nurodytos suderintosios naudingumo atskaitos vertės.

▼M3

2. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva iš dalies keičiama suderinant I–V, VII–X ir XII prieduose nurodytas vertes, skaičiavimo metodus, pirminės energijos koeficientą ir reikalavimus su technine pažanga.

▼B*23 straipsnis***Naudojimasis įgaliojimais**

1. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus laikantis šame straipsnyje nustatytų sąlygų.

▼ **M3**

2. 22 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. gruodžio 24 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

▼ **B**

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti 22 straipsnyje nurodytų įgaliojimų suteikimą. Sprendimu dėl atšaukimo nutraukiamas tame sprendime nurodytų įgaliojimų suteikimas. Jis įsigalioja kitą dieną po sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų teisėtumui.

▼ **M3**

3a. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁾ nustatytais principais.

▼ **B**

4. Kai tik Komisija priima deleguotąjį aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 22 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuomet, jeigu per 2 mėnesius nuo pranešimo apie jį Europos Parlamentui ir Tarybai dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškė prieštaravimų arba jeigu iki to laikotarpio pabaigos tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba pranešė Komisijai, kad jie nepareikš prieštaravimų. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviems mėnesiams.

24 straipsnis

Peržiūra ir įgyvendinimo stebėseną

1. Nuo 2013 m. ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. valstybės narės XIV priedo 1 dalyje nustatyta tvarka pateikia ataskaitas apie pažangą, padarytą įgyvendinant nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus. Ataskaitos gali būti pateikiamos kartu su 2010 m. liepos 13 d. Tarybos rekomendacijoje 2010/410/ES dėl bendrų valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairių⁽²⁾ nurodytomis nacionalinėmis reformų programomis.

▼ **M4**▼ **B**

3. Komisija įvertina metines ataskaitas ir nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planus ir nustato, kokią pažangą valstybės narės padarė siekdamas nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų, kurių reikalaujama 3 straipsnio 1 dalyje, ir įgyvendindamos šią direktyvą. Įvertinimą Komisija siunčia Europos Parlamentui ir Tarybai. Remdamasi ataskaitų ir nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planų įvertinimu, Komisija gali teikti rekomendacijas valstybėms narėms.

⁽¹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽²⁾ OL L 191, 2010 7 23, p. 28.

▼ B

4. Komisija stebi šios direktyvos įgyvendinimo poveikį direktyvoms 2003/87/EB, 2009/28/EB ir 2010/31/ES, taip pat Sprendimui Nr. 406/2009/EB ir pramonės sektoriams, visų pirma tiems sektoriams, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, kaip apibrėžta Sprendime 2010/2/ES.

▼ M3

4a. Teikdama energetikos sąjungos būklės ataskaitą, Komisija praneša apie anglies dioksido rinkos veikimą pagal Reglamento (ES) 2018/1999 35 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies c punktą, atsižvelgdama į šios direktyvos įgyvendinimo poveikį.

▼ B

5. Komisija, pirmą kartą vertindama pirmąjį nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planą, o vėliau kas trejus metus peržiūri, ar tebėra poreikis numatyti galimybę taikyti 14 straipsnio 6 dalyje nustatytas išimtis. Jei atlikus peržiūrą nustatoma, kad bet kuris šių išimčių kriterijus nebegali būti pagrįstas atsižvelgiant į įrenginių, kuriems taikomos išimty, šilumos apkrovos buvimą ir realias veikimo sąlygas, Komisija siūlo atitinkamas priemones.

6. Valstybės narės anksčiau nei kiekvienų metų balandžio 30 d., taikydamos I priede pateiktą metodiką, pateikia nacionalinės didelio ir mažo naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos ir šilumos statistinius duomenis, susijusius su bendra šilumos ir elektros gamyba. Jos taip pat teikia kogeneracijos būdu pagamintos šilumos ir elektros pajėgumų ir kogeneracijai skirtu kuro, centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo energijos gamybos ir pajėgumų metinius statistinius duomenis, susijusius su bendrais šilumos ir elektros pajėgumais. Taikydamos II priede pateiktą metodiką, valstybės narės teikia statistinius duomenis apie pirminę energiją, sutaupyta taikant kogeneraciją.

7. Komisija ne vėliau kaip 2014 m. birželio 30 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą vertinimą prareikus kartu su pasiūlymais dėl tolesnių priemonių.

8. Komisija, atsižvelgdama į Direktyvoje 2004/18/EB išdėstytus reikalavimus, ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 5 d. įvertina, ar 6 straipsnis įgyvendinamas veiksmingai, ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Prareikus kartu su ta ataskaita pateikiami pasiūlymai dėl tolesnių priemonių.

9. Komisija ne vėliau kaip 2016 m. birželio 30 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia 7 straipsnio įgyvendinimo ataskaitą. Prareikus kartu su šia ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo siekiama vieno ar daugiau iš šių tikslų:

a) pakeisti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytą galutinę datą;

▼ B

- b) peržiūrėti 7 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse išdėstytus reikalavimus;
- c) nustatyti papildomus bendrus reikalavimus, visų pirma susijusius su 7 straipsnio 7 dalyje nurodytais klausimais.

10. Komisija ne vėliau kaip 2018 m. birželio 30 d. įvertina valstybių narių pažangą šalinant 19 straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis. Prireikus po šio įvertinimo pateikiami pasiūlymai dėl tolesnių priemonių.

11. Komisija užtikrina, kad 1 ir 2 dalyse nurodytos ataskaitos būtų viešai prieinamos.

▼ M3

12. Komisija ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d. įvertina mažų ir vidutinių įmonių apibrėžties įgyvendinimo veiksmingumą 8 straipsnio 4 dalies tikslais ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Kuo greičiau po tos ataskaitos pateikimo, Komisija, jei tikslinga, priima pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

13. Komisija ne vėliau kaip 2021 m. sausio 1 d. įvertina energijos vartojimo efektyvumo potencialą energijos keitimo, transformacijos, perdavimo, transportavimo ir saugojimo srityse bei pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Su ta ataskaita, jei tikslinga, pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

14. Komisija ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d., nebent iki to laiko pateikiamas pasiūlymas dėl Direktyvos 2009/73/EB dėl dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių nuostatų, susijusių su mažmenine rinka, pakeitimo, atlieka įvertinimą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą dėl nuostatų, susijusių su gamtinių dujų suvartojimo matavimo informacija, sąskaitose pateikiama informacija ir informacija apie suvartojimą, siekiant jas suderinti, kai tikslinga, su atitinkamomis Direktyvos 2009/72/EB nuostatomis dėl elektros energijos, kad sustiprintų vartotojų apsaugą ir sudarytų sąlygas galutiniams vartotojams dažniau gauti aiškią ir naujausią informaciją apie jų suvartotą gamtinių dujų kiekį ir reguliuotą savo energijos suvartojimą. Kai tik ta ataskaita pateikiama, Komisija, jei tikslinga, priima pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

15. Komisija ne vėliau kaip 2024 m. vasario 28 d., o vėliau – kas penkerius metus, įvertina šią direktyvą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Tas vertinimas apima:

- a) nagrinėjimą, ar reikia pritaikyti 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir alternatyvų požiūrį po 2030 m.;
- b) bendro šios direktyvos veiksmingumo ir būtinybės toliau koreguoti Sąjungos energijos vartojimo efektyvumo politiką atsižvelgiant į 2015 m. Paryžiaus susitarimo dėl klimato kaitos po 21-osios Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos⁽¹⁾ tikslus, taip pat į ekonomikos ir inovacijų raidą, vertinimą.

Su ta ataskaita, jei tikslinga, pateikiami pasiūlymai dėl tolesnių priemonių.

⁽¹⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

25 straipsnis

Interneto platforma

Komisija sukuria interneto platformą, siekdama skatinti praktinį šios direktyvos įgyvendinimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Naudojant tą platformą remiamas keitimasis praktikos pavyzdžiais, lyginamosiomis analizėmis, bendradarbiavimo kuriant tinklus veikla, taip pat inovacinė praktika.

26 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

27 straipsnis

Pakeitimai ir panaikinimas

1. Direktyva 2006/32/EB panaikinama nuo 2014 m. birželio 5 d., išskyrus jos 4 straipsnio 1–4 dalis ir I, III ir IV priedus, nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminu. Direktyvos 2006/32/EB 4 straipsnio 1–4 dalys ir I, III ir IV priedai panaikinami nuo 2017 m. sausio 1 d.

Direktyva 2004/8/EB panaikinama nuo 2014 m. birželio 5 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminu.

Nuorodos į direktyvas 2006/32/EB ir 2004/8/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal XV priede pateiktą atitikties lentelę.

2. Direktyvos 2010/30/ES 9 straipsnio 1 ir 2 dalys išbraukiamos nuo 2014 m. birželio 5 d.
3. Direktyva 2009/125/EB iš dalies keičiama taip:

1) įterpiama ši konstatuojamoji dalis:

„(35a) 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (*) reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų energinio naudingumo reikalavimus pastatų dalims, kurios sudaro pastato atitvarų dalį, ir esamuose pastatuose įrengtų techninių pastato sistemų bendro energinio naudingumo, jų tinkamo įrengimo ir tinkamų jų parametrų bei nustatymų parinkimo ir jų kontrolės sistemos reikalavimus. Tai, kad tam tikrais atvejais šie reikalavimai gali riboti su energija susijusių gaminių, kurie atitinka šios direktyvos ir jos įgyvendinimo priemonių reikalavimus, įrengimą, suderinama su šios direktyvos tikslais, jei dėl tokių reikalavimų nėra nepagrįstai sudaromos kliūtys rinkoje.

(*) OL L 153, 2010 6 18, p. 13.“;

▼B

2) 6 straipsnio 1 dalies pabaigoje įrašomas šis sakinys:

„Tai nedaro poveikio pagal Direktyvos 2010/31/ES 4 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį valstybių narių nustatytiems energinio naudingumo reikalavimams ir sistemų reikalavimams.“

*28 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2014 m. birželio 5 d..

Nepaisant pirmos pastraipos, valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad 4 straipsnio, 5 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, 5 straipsnio 5 dalies, 5 straipsnio 6 dalies, 7 straipsnio 9 dalies paskutinės pastraipos, 14 straipsnio 6 dalies, 19 straipsnio 2 dalies, 24 straipsnio 1 dalies bei 24 straipsnio 2 dalies ir V priedo 4 punkto būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo juose nurodytų datų.

Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

*29 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*30 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

I PRIEDAS

BENDRIEJI KOGENERACIJOS BŪDU PAGAMINTOS ELEKTROS ENERGIJOS KIEKIO APSKAIČIAVIMO PRINCIPAI

I dalis

Bendrieji principai

Kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekiui apskaičiuoti naudojamos vertės nustatomos remiantis planuojamu arba faktiniu įrenginio darbu įprastomis eksploataavimo sąlygomis. Labai mažos galios kogeneracijos įrenginiais pagamintos elektros kiekį galima apskaičiuoti remiantis patvirtintomis vertėmis.

- a) Laikoma, kad kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis lygus to įrenginio bendram metiniam pagamintos elektros energijos kiekiui, matuojant ties pagrindinių generatorių gnybtais;
- i) II dalyje nurodytų b, d, e, f, g ir h tipų kogeneracijos įrenginių, kurių bendras metinis naudingumas, nustatytas valstybių narių, yra bent 75 %, ir
- ii) II dalyje nurodytų a ir c tipų kogeneracijos įrenginių, kurių bendras metinis naudingumas, nustatytas valstybių narių, yra bent 80 %.
- b) Kai kogeneracijos įrenginių bendras metinis naudingumas yra mažesnis už a punkto i papunktyje nurodytą vertę (II dalyje nurodyti b, d, e, f, g ir h tipų kogeneracijos įrenginiai) arba kai jų bendras metinis naudingumas yra mažesnis už a punkto ii papunktyje nurodytą vertę (II dalyje nurodyti a ir c tipų kogeneracijos įrenginiai), kogeneracijai apskaičiuoti naudojama ši formulė:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} * C$$

kur:

E_{CHP} – tai kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis;

C – tai elektros ir šilumos santykis;

H_{CHP} – kogeneracijos būdu pagamintos naudingosios šilumos kiekis (šiuo tikslu apskaičiuojamas iš bendro pagamintos šilumos kiekio atėmus šilumą, pagamintą atskiruose katiluose arba naudojant garų nuėmimą iš garų generatoriaus prieš jiems patenkant į turbiną).

Kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekio apskaičiavimas turi būti pagrįstas faktiniu elektros energijos ir šilumos santykiu. Kai kogeneracijos įrenginio faktinis elektros energijos ir šilumos santykis nežinomas, II dalyje nurodytais a, b, c, d ir e tipų įrenginiais pagamintos elektros energijos kiekiui apskaičiuoti (ypač statistiniais tikslais) galima naudoti šias nustatytąsias vertes, jei apskaičiuotas kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis yra mažesnis už to įrenginio bendrą pagamintą elektros energijos kiekį arba yra jai lygus:

Įrenginio tipas	Nustatytasis elektros energijos ir šilumos santykis, C
Kombinuotojo ciklo dujų turbina su šilumos panaudojimu	0,95
Priešslėgio garų turbina	0,45
Garų išgavimo kondensacinė turbina	0,45
Dujų turbina su šilumos panaudojimu	0,55
Vidaus degimo variklis	0,75

▼B

Jei valstybės narės nustato II dalyje nurodytų f, g, h, i, j ir k tipų įrenginių elektros ir šilumos santykio nustatytąsias vertes, šios nustatytosios vertės paskelbiamos ir apie jas pranešama Komisijai.

- c) Kai kogeneracijos proceso metu sunaudojamo kuro energetinės vertės dalis susigražinama cheminių medžiagų pavidalu ir perdirbama, prieš apskaičiuojant a ir b punktuose nurodytą bendrą naudingumą tą dalį galima atimti iš sunaudojamo kuro kiekio.
- d) Valstybės narės gali nustatyti, kad elektros energijos ir šilumos santykis – tai elektros energijos ir naudingosios šilumos santykis, kai tas įrenginys veikia mažesnio pajėgumo kogeneracijos režimu, remiantis konkretaus įrenginio darbiniais duomenimis.
- e) Apskaičiavimams pagal a ir b punktus valstybės narės gali taikyti kitus nei vienu metų ataskaitinius laikotarpius.

II dalis

Kogeneracijos technologijos, kurioms taikoma ši direktyva

- a) Kombinuotojo ciklo dujų turbina su šilumos panaudojimu
- b) Priešslėginė garų turbina
- c) Kondensacinė garų išgavimo turbina
- d) Dujų turbina su šilumos panaudojimu
- e) Vidaus degimo variklis
- f) Mikroturbinos
- g) Stirlingo varikliai
- h) Kuro elementai
- i) Garo varikliai
- j) Organiniai *Rankine* ciklai
- k) Kito tipo technologijos ar jų deriniai, kuriems taikoma 2 straipsnio 30 punkte pateikta apibrėžtis.

Įgyvendindamos ir taikydamos bendruosius kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekio apskaičiavimo principus, valstybės narės vadovaujasi 2008 m. lapkričio 19 d. Komisijos sprendime 2008/952/EB, kuriuo nustatomos išsamios rekomendacijos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/8/EB II priedui įgyvendinti ir taikyti⁽¹⁾, nustatytais išsamiais rekomendacijomis.

⁽¹⁾ OL L 338, 2008 12 17, p. 55.

II PRIEDAS

KOGENERACIJOS PROCESO NAUDINGUMO NUSTATYMO METODIKA

Kogeneracijos naudingumui ir sutaupytos pirminės energijos kiekiui apskaičiuoti naudojamos vertės nustatomos remiantis planuojamu arba faktiniu įrenginio veikimu įprastomis eksploataavimo sąlygomis.

a) Didelio naudingumo kogeneracija

Šios direktyvos įgyvendinimo tikslais didelio naudingumo kogeneracija turi atitikti šiuos kriterijus:

— kogeneracijos įrenginiuose vykdant kogeneracijos gamybą, apskaičiuojant pagal b punktą, sutaupoma bent 10 % pirminės energijos, palyginti su atskirosios šilumos ir elektros energijos gamybos atskaitos vertėmis,

— gamyba mažos galios ir labai mažos galios kogeneracijos įrenginiuose, kuriuos naudojant taupoma pirminė energija, gali būti priskiriama didelio naudingumo kogeneracijai.

b) Sutaupytos pirminės energijos kiekio apskaičiavimas

Vykdant kogeneracijos gamybą sutaupytos pirminės energijos kiekis, kaip apibrėžta I priede, apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH\eta}{RefH\eta} + \frac{CHPE\eta}{RefE\eta}} \right) \times 100\%$$

kur:

PES – sutaupytos pirminės energijos kiekis;

CHP H η – kogeneracijos gamybos šiluminis naudingumas, apibrėžtas kaip pagamintos naudingosios šilumos kiekis per metus, padalytas iš kuro kiekio, sunaudoto visai naudingajai šilumai ir elektros energijai pagaminti kogeneracijos būdu;

Ref H η – atskirosios šilumos gamybos naudingumo atskaitos vertė;

CHP E η – kogeneracijos gamybos elektros naudingumas, apibrėžtas kaip per metus kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis, padalytas iš kuro kiekio, sunaudoto visai naudingajai šilumai ir elektros energijai pagaminti kogeneracijos būdu. Kai kogeneracijos įrenginyje gaminama mechaninė energija, prie per metus kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekio galima pridėti papildomą elementą, kuris atitinka elektros energijos kiekį, lygiavertį mechaninės energijos kiekiui. Šis papildomas elementas nesuteikia teisės išduoti kilmės garantijų pagal 14 straipsnio 10 dalį.

Ref E η – atskirosios elektros energijos gamybos naudingumo atskaitos vertė.

c) Sutaupytos energijos kiekio apskaičiavimas taikant alternatyvią apskaičiavimo metodiką

Valstybės narės gali apskaičiuoti pirminės energijos, sutaupytos gaminant šilumos, elektros ir mechaninę energiją, kiekį, kaip nurodyta toliau, netaikydamos I priedo to paties proceso šilumai ir elektros energijai, pagamintai ne kogeneracijos būdu, atimti. Ši gamyba gali būti laikoma didelio naudingumo

▼ B

kogeneracija, jei ji atitinka šio priedo a punkte nustatytus naudingumo kriterijus ir jei didesnis kaip 25 MW elektrinės galios kogeneracijos įrenginių bendras naudingumas yra didesnis kaip 70 %. Tačiau šios gamybos metu kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis, nurodomas išduodant kilmės garantiją ir statistikos tikslais nustatomas pagal I priedą.

Jei su procesu susijusios sutaupytos pirminės energijos kiekis apskaičiuojamas taikant pirmiau nurodytą alternatyvią apskaičiavimo metodiką, sutaupytos pirminės energijos kiekiui apskaičiuoti naudojama šio priedo b punkte pateikta formulė „CHP H_η“ pakeičiant „H_η“, o „CHP E_η“ pakeičiant „E_η“, kur:

H_η – proceso šiluminis naudingumas, apibrėžtas kaip per metus pagamintos šilumos kiekis, padalytas iš kuro kiekio, sunaudoto visai pagamintai šilumai ir elektros energijai pagaminti;

E_η – proceso elektros naudingumas, apibrėžtas kaip per metus pagamintos elektros energijos kiekis, padalytas iš kuro kiekio, sunaudoto visai pagamintai šilumai ir elektros energijai pagaminti. Kai kogeneracijos įrenginyje gaminama mechaninė energija, per metus kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kiekis gali būti padidinamas pridendant papildomą elementą, kuris atitinka elektros energijos kiekį, lygiavertį mechaninės energijos kiekiui. Šis papildomas elementas nesuteiks teisės išduoti kilmės garantijų pagal 14 straipsnio 10 dalį.

- d) Apskaičiavimams pagal šio priedo b ir c punktus valstybės narės gali taikyti kitus nei vienų metų ataskaitinius laikotarpius.
- e) Labai mažos galios kogeneracijos įrenginių sutaupytos pirminės energijos kiekio apskaičiavimas gali būti atliekamas remiantis patvirtintais duomenimis.
- f) Atskirosios šilumos ir elektros energijos gamybos naudingumo atskaitos vertės

Suderintąsias naudingumo atskaitos vertes sudaro pagal atitinkamus veiksnius diferencijuotų verčių sistema, įskaitant pagaminimo metus ir kuro rūšis; jos turi remtis tinkamai dokumentais pagrįsta analize, be kita ko, atsižvelgiant į darbinio naudojimo duomenis realiomis sąlygomis, kuro rūšių derinį ir klimato sąlygas, taip pat taikomas kogeneracijos technologijas.

Taikant b punkte pateiktą formulę, atskirosios šilumos ir elektros energijos gamybos naudingumo atskaitos vertėmis nustatomas atskirosios šilumos ir elektros energijos gamybos, kurią siekiama pakeisti kogeneracija, darbinis naudingumas.

Naudingumo atskaitos vertės apskaičiuojamos pagal šiuos principus:

1. Nustatant kogeneracijos įrenginių naudingumo atskaitos vertes, su atskirąja elektros energijos gamyba lyginama pagal tų pačių kuro rūšių palyginimo principą.
2. Kiekvienas kogeneracijos įrenginys lyginamas su to kogeneracijos įrenginio pagaminimo metais rinkoje siūloma geriausia ir labiausiai ekonomiškai pagrįsta atskirosios šilumos ir elektros energijos gamybos technologija.
3. Senesnių kaip 10 metų kogeneracijos įrenginių naudingumo atskaitos vertės nustatomos pagal 10 metų senumo įrenginių atskaitos vertes.
4. Atskirosios elektros energijos ir šilumos gamybos naudingumo atskaitos vertės parodo valstybių narių klimato skirtumus.

III PRIEDAS

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI PRODUKTUS, PASLAUGAS IR PASTATUS PERKANTIEMS CENTRINĖS VALDŽIOS SUBJEKTAMS

Produktus, paslaugas ar pastatus perkantys centrinės valdžios subjektai, kiek tai suderinama su ekonominiu efektyvumu, ekonominiu pagrįstumu, didesniu tvarumu, techniniu tinkamumu, taip pat pakankama konkurencija:

- a) jei produktui taikomas deleguotasis aktas, priimtas pagal Direktyvą 2010/30/ES, arba susijusi Komisijos įgyvendinimo direktyva, perka tik tokius produktus, kurie atitinka priskyrimo aukščiausiai galimai energijos vartojimo efektyvumo klasei kriterijų, atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti pakankamą konkurenciją;
- b) kai produktui, kuriam netaikomas a punktą, taikoma Direktyvoje 2009/125/EB numatyta įgyvendinimo priemonė, priimta jau įsigaliojus šiai direktyvai, perka tik produktus, kurie atitinka toje įgyvendinimo priemonėje nustatytus efektyvaus energijos vartojimo kriterijus;
- c) perka biuro įrangos produktus, kuriems taikomas 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2006/1005/EB dėl Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos bendrijos susitarimo dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo programų suderinimo sudarymo ⁽¹⁾, ir kurie atitinka ne mažiau griežtus energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus nei išvardytieji prie minėto sprendimo pridėto susitarimo C priede;
- d) perka tik padangas, kurios atitinka aukščiausios kuro energijos vartojimo efektyvumo klasės kriterijų, kaip apibrėžta 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1222/2009 dėl padangų ženklinimo atsižvelgiant į degalų naudojimo efektyvumą ir kitus esminius parametrus ⁽²⁾. Šiuo reikalavimu viešosioms organizacijoms nėra draudžiama pirkti aukščiausios sukibimo su šlapia danga klasės arba išorinio riedėjimo triukšmo klasės padangų, jei tai pagrįsta dėl saugos ar visuomenės sveikatos priežasčių;
- e) konkurso dėl paslaugų sutarčių dokumentuose reikalauja, kad atitinkamoms paslaugoms teikti paslaugų teikėjai naudotų tik tuos produktus, kurie atitinka a–d punktuose nurodytus reikalavimus. Šis reikalavimas taikomas tik naujiems produktams, kuriuos paslaugų teikėjai perka iš dalies arba tik dėl to, kad galėtų teikti atitinkamas paslaugas;
- f) perka tik tuos pastatus arba sudaro naujas nuomos sutartis tik dėl tų pastatų, kurie atitinka bent 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus minimalius energinio naudingumo reikalavimus, išskyrus tuos atvejus, kai pirkimo tikslas yra:
  - i) atlikti esminę renovaciją ar nugriauti;
  - ii) viešųjų organizacijų atveju – pastatą perparduoti nenaudojant jo viešosios organizacijos reikmėms arba
  - iii) jį išsaugoti kaip pastatą, oficialiai saugomą kaip tam tikros aplinkos dalį arba dėl jo ypatingos architektūrinės ar istorinės vertės.

Kaip šių reikalavimų laikomasi, tikrinama pagal Direktyvos 2010/31/ES 11 straipsnyje nurodytus energinio naudingumo sertifikatus.

⁽¹⁾ OL L 381, 2006 12 28, p. 24.

⁽²⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 46.

IV PRIEDAS

GALUTINIAM VARTOJIMUI PASIRINKTO KURO ENERGETINĖ VERTĖ (PERSKAIČIAVIMO LENTELĖ) ⁽¹⁾

Energijos produktas	kJ (žemutinė kuro degimo šiluma)	kgne (žemutinė kuro degimo šiluma)	kWh (žemutinė kuro degimo šiluma)
1 kg kokso	28 500	0,676	7,917
1 kg akmens anglių	17 200 – 30 700	0,411 – 0,733	4,778 – 8,528
1 kg rusvųjų anglių briketų	20 000	0,478	5,556
1 kg juodojo lignito	10 500 – 21 000	0,251 – 0,502	2,917 – 5,833
1 kg rusvųjų anglių	5 600 – 10 500	0,134 – 0,251	1,556 – 2,917
1 kg skalūnų alyvos	8 000 – 9 000	0,191 – 0,215	2,222 – 2,500
1 kg durpių	7 800 – 13 800	0,186 – 0,330	2,167 – 3,833
1 kg durpių briketų	16 000 – 16 800	0,382 – 0,401	4,444 – 4,667
1 kg sunkiojo dyzelinio kuro (mazuto)	40 000	0,955	11,111
1 kg dyzelinio krosnių kuro	42 300	1,010	11,750
1 kg automobilinio benzino (benzino)	44 000	1,051	12,222
1 kg parafino	40 000	0,955	11,111
1 kg suskystintų naftos dujų	46 000	1,099	12,778
1 kg gamtinių dujų ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg suskystintų gamtinių dujų	45 190	1,079	12,553
1 kg malkų (25 % drėgnumo) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg pjuvenų granulių / medienos briketų	16 800	0,401	4,667
1 kg atliekų	7 400 – 10 700	0,177 – 0,256	2,056 – 2,972
1 MJ gautos šilumos	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektros energijos	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Šaltinis. Eurostatas.

⁽¹⁾ 93 % metano.

⁽²⁾ Valstybės narės, atsižvelgdamos į jose dažniausiai naudojamą medienos rūšį, gali taikyti kitus dydžius.

► **M3** ⁽³⁾ Taikytina, jei sutaupytos energijos kiekis apskaičiuojamas kaip pirminė energija, taikant metodą „iš apačios į viršų“, pagrįstą galutiniu energijos suvartojimu. Sutaupytos elektros energijos kiekiui, išreikštam kWh, apskaičiuoti valstybės narės taiko koeficientą, nustatytą taikant skaidrią metodiką, remiantis nacionalinėmis aplinkybėmis, turinčiomis poveikio pirminės energijos suvartojimui, kad būtų užtikrintas tikslus realiai sutaupyto kiekio apskaičiavimas. Tos aplinkybės turi būti pagrįstos, patikrinamos ir paremtos objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais. Sutaupytam elektros energijos kiekiui, išreikštam kWh, apskaičiuoti valstybės narės gali taikyti nustatytąjį koeficientą 2,1 arba pasinaudoti teise nustatyti kitokį koeficientą, jei jos gali jį pagrįsti. Tai darydamos valstybės narės atsižvelgia į savo energijos rūšių derinį, nurodytą jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose, pateiktinuose Komisijai pagal Reglamentą (ES) 2018/1999. Ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 25 d., o po to – kas ketverius metus, Komisija peržiūri nustatytąjį koeficientą remdamasi stebėjimų duomenimis. Atliekant tą peržiūrą atsižvelgiama į jo poveikį kitiems Sąjungos teisės aktams, pavyzdžiui, Direktyvai 2009/125/EB ir 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES (OL L 198, 2017 7 28, p. 1). ◀

⁽¹⁾ Valstybės narės gali taikyti kitokius perskaičiavimo koeficientus, jei gali juos pagrįsti.

▼ M3

V PRIEDAS

7, 7a ir 7b straipsniuose ir 20 straipsnio 6 dalyje nurodytų energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemų arba kitų politikos priemonių poveikio apskaičiavimo bendrieji metodai ir principai

1. Energijos, sutaupytos taikant kitas nei apmokestinimo priemonės, kiekio apskaičiavimo taikant 7, 7a ir 7b straipsnius ir 20 straipsnio 6 dalį metodai.

Įpareigotosios, dalyvaujančiosios ar įgaliotosios šalys arba įgyvendinančiosios valdžios institucijos, apskaičiuodamos sutaupytos energijos kiekį, gali taikyti toliau nurodytus metodus:

- a) numanomai sutaupyto kiekio nustatymą, atsižvelgdamos į nepriklausomai stebėto ankstesnio energijos vartojimo efektyvumo padidinimo panašiuose įrenginiuose rezultatus. Bendrai šis metodas vadinamas *ex ante*;
  - b) sutaupyto kiekio išmatavimą, pagal kurį dėl įdiegtos priemonės ar priemonių rinkinio sutaupytos energijos kiekis nustatomas užregistravus faktinį energijos suvartojimo sumažėjimą, tinkamai atsižvelgiant į tokius veiksnius kaip papildomumas, ploto naudojimas, gamybos lygiai ir klimatinės sąlygos, kurie gali turėti įtakos suvartojimui. Bendrai šis metodas vadinamas *ex post*;
  - c) sutaupyto kiekio moduliavimą, pagal kurį naudojamos inžinerinės sutaupytos energijos sąmatos. Šis metodas gali būti taikomas tik tada, kai sunku arba neproporcingai brangu nustatyti patikimus išmatuotus konkretaus įrenginio duomenis, pvz., keičiant kompresorių ar elektros variklį, kuris suvartoja kitokį kWh kiekį nei tas, kurio sutaupyto kiekio duomenys buvo nepriklausomai nustatyti, arba kai, vadovaudamiesi nacionaliniu lygmeniu nustatytais metodikomis ir kriterijais, tas sąmatas sudaro kvalifikuoti arba akredituoti ekspertai, kurie yra nepriklausomi nuo atitinkamų įpareigojimų, dalyvaujančiųjų ar įgaliotųjų šalių;
  - d) sutaupyto kiekio įvertinimą atliekant apklausą, kurios metu nustatoma vartotojų reakcija į rekomendacijas, informavimo kampanijas, ženklavimo ar sertifikavimo sistemas ar pažangiųjų skaitiklių naudojimą. Šis metodas gali būti taikomas tik apskaičiuojant energijos kiekį, sutaupyta dėl vartotojų elgesio pokyčių. Jo negalima taikyti apskaičiuojant įdiegtus fizines priemones sutaupyta kiekį.
2. 7, 7a ir 7b straipsnių bei 20 straipsnio 6 dalies taikymo tikslais nustatant dėl energijos vartojimo efektyvumo priemonės sutaupyta energiją taikomi šie principai:
    - a) turi būti įrodyta, kad sutaupytas energijos kiekis yra papildomas tam kiekiui, kuris būtų sutaupytas bet koku atveju, įpareigotajai, dalyvaujančiajai ar įgaliotajai šaliai arba įgyvendinančiajai valdžios institucijai nesii-mant veiksmų. Kad galėtų nustatyti, koks sutaupytos energijos kiekis gali būti nurodomas kaip papildomas, valstybės narės atsižvelgia į tai, kokia būtų energijos vartojimo ir paklausos raida neįgyvendinus atitinkamos politikos priemonės, įvertindama bent šiuos veiksnius: energijos vartojimo tendencijas, vartotojų elgesio pokyčius, technologinę pažangą ir kitų Sąjungos bei nacionaliniu lygmenimis įgyvendintų priemonių sukeltus pokyčius;
    - b) dėl privalomos Sąjungos teisės įgyvendinimo sutaupytas energijos kiekis laikomas kiekiu, kuris būtų sutaupytas bet kuriuo atveju, todėl jis negali būti laikomas sutaupytu energijos kiekiu 7 straipsnio 1 dalies taikymo tikslu. Taikant nukrypti nuo to reikalavimo leidžiančią nuostatą, sutaupytas energijos kiekis, susijęs su esamų pastatų renovacija, gali būti laikomas sutaupytu energijos kiekiu 7 straipsnio 1 dalies taikymo tikslu, su sąlyga, kad užtikrinamas šio priedo 3 punkto h papunktyje nurodytas reikšmingumo kriterijus. Kiekį, sutaupyta įgyvendinant nacionalinius būtiniausias reikalavimus, nustatytus naujiems pastatams prieš perkeliant į nacionalinę teisę Direktyvą 2010/31/ES, galima laikyti sutaupytu energijos kiekiu 7 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo tikslu, su sąlyga, kad užtikrinamas šio priedo 3 punkto h papunktyje nurodytas reikšmingumo kriterijus ir tą sutaupyta kiekį valstybės narės nurodė savo nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planuose pagal 24 straipsnio 2 dalį;

▼ M3

- c) atsižvelgti galima tik į tokį sutaupyta kiekį, kuris viršija šiuos lygius:
- i) Sąjungos naujų keleivinių automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamų teršalų normas, įgyvendinus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (EB) Nr. 443/2009 ⁽¹⁾ ir (ES) Nr. 510/2011 ⁽²⁾;
  - ii) Sąjungos reikalavimus, susijusius su tam tikrų su energija susijusių gaminių pašalinimu iš rinkos, įgyvendinus įgyvendinimo priemones pagal Direktyvą 2009/125/EB;
- d) leidžiama vykdyti politikos priemones, kuriomis skatinama, kad produktų, įrangos, transporto sistemų, transporto priemonių ir degalų, pastatų ir statybos elementų, procesų ar rinkų energijos vartojimo efektyvumas būtų aukštesnio lygio;
- e) energijos taupymo, kaip reikalaujama pagal 7 straipsnio 1 dalį, įgyvendinimo tikslu galima atsižvelgti į priemones, skatinančias ant pastatų arba juose montuoti mažos galios energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių technologijas, su sąlyga, kad dėl jų sutaupytos energijos kiekis būtų patikrinamas, išmatuojamas ar apskaičiuojamas. Sutaupytos energijos kiekis turi būti apskaičiuojamas laikantis šio priedo reikalavimų;
- f) galima nurodyti visą politikos priemonių, kuriomis skatinama sparčiau diegti taupiau energiją vartojančius produktus ir transporto priemones, poveikį, jei įrodoma, kad toks įdiegimas įvyksta anksčiau nei baigiasi vidutinė tikėtina produkto ar transporto priemonės gyvavimo trukmė, arba anksčiau nei produktą arba transporto priemonę būtų įprasta pakeisti, o sutaupytas kiekis įskaičiuojamas tik už laikotarpį iki vidutinės tikėtinos keičiamo produkto arba transporto priemonės gyvavimo trukmės pabaigos;
- g) skatindamos diegti energijos vartojimo efektyvumo priemones, valstybės narės, kai aktualu, užtikrina, kad būtų išlaikyti produktų, paslaugų ir priemonių diegimo kokybės standartai, o jei tų standartų nėra – jie būtų nustatyti;
- h) kad būtų atsižvelgta į skirtingą klimatą regionuose, valstybės narės gali nuspręsti sutaupomą kiekį pakoreguoti pagal standartinę vertę arba skirtingą sutaupomos energijos kiekį derinti su regionams būdingais oro temperatūros skirtumais;
- i) apskaičiuojant sutaupytos energijos kiekį atsižvelgiama į priemonių gyvavimo trukmę ir kokia verte taupymo poveikis laikui bėgant mažėja. Tai daroma apskaičiuojant kiekį, kuris bus sutaupomas kiekvienu atskiru veiksmu laikotarpiu nuo jo įgyvendinimo dienos iki atitinkamai 2020 m. gruodžio 31 d. arba 2030 m. gruodžio 31 d. Kitu atveju valstybės narės gali taikyti kitą metodą, kuriuo, remiantis skaičiavimais, gaunamas bent toks pat bendras sutaupytos energijos kiekis. Naudodamos kitą metodą valstybės narės užtikrina, kad bendras sutaupytos energijos kiekis, apskaičiuotas taikant tą metodą, neviršytų sutaupytos energijos kiekio, kuris būtų gautas joms apskaičiavus kiekvienu atskiru veiksmu sutaupytos energijos kiekį laikotarpiu nuo to veiksmo įgyvendinimo dienos iki atitinkamai 2020 m. gruodžio 31 d. arba 2030 m. gruodžio 31 d. Savo integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose, rengiamuose pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, valstybės narės išsamiai apibūdina tuos kitus metodus ir priimtas nuostatas, skirtas užtikrinti, kad būtų laikomasi privalomo apskaičiavimo reikalavimo.

⁽¹⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 443/2009, nustatantis naujų keleivinių automobilių išmetamų teršalų normas pagal Bendrijos integruotą principą mažinti lengvųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekį (OL L 140, 2009 6 5, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 510/2011, kuriuo nustatomos naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamų teršalų normos pagal Sąjungos integruotą principą mažinti lengvųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekį (OL L 145, 2011 5 31, p. 1).

▼ **M3**

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi toliau nurodytų politikos priemonės, kurių imamasi pagal 7b straipsnį ir 20 straipsnio 6 dalį, taikomų reikalavimų:

- a) dėl politikos priemonių ir atskirų veiksmų sutaupomas patikrinamas galutinės energijos kiekis;
- b) aiškiai apibrėžiama kiekvienos dalyvaujančiosios šalies, įgaliotosios šalies ar įgyvendinančiosios valdžios institucijos (priklausomai nuo to, kas aktualu) atsakomybė;
- c) energijos, kuri yra arba bus sutaupyta, kiekis nustatomas skaidriu būdu;
- d) pagal politikos priemonę reikalaujamas sutaupyti energijos kiekis arba kiekis, kuris turi būti pasiektas, išreiškiamas suvartotos galutinės arba pirminės energijos kiekiu, naudojant IV priede nustatytus perskaičiavimo koeficientus;
- e) parengiama ir viešai skelbiama metinė ataskaita apie energijos, kurią sutaupė įgaliotosios šalys, dalyvaujančiosios šalys ir įgyvendinančiosios valdžios institucijos, kiekį, taip pat metinių energijos taupymo tendencijų duomenys;
- f) rezultatai stebimi ir imamasi atitinkamų priemonių, jei daroma pažanga yra nepakankama;
- g) dėl atskiro veiksmo sutaupytos energijos kiekį gali nurodyti ne daugiau kaip viena šalis;
- h) įrodoma, kad dalyvaujančiosios šalies, įgaliotosios šalies ar įgyvendinančiosios valdžios institucijos veikla buvo reikšminga nurodytam energijos kiekiui sutaupyti.

4. Nustatant energijos kiekį, sutaupytą taikant su apmokestinimu susijusias politikos priemones pagal 7b straipsnį, taikomi šie principai:

- a) dėl apmokestinimo priemonių taikymo sutaupytos energijos kiekis įskaitomas tik jei tos priemonės viršija minimalius kuriai taikomo apmokestinimo lygius, kaip reikalaujama Tarybos direktyvose 2003/96/EB (⁽¹⁾) arba 2006/112/EB (⁽²⁾);
- b) apskaičiuojant (energijos produktų) apmokestinimo priemonių poveikį, kainų elastingumas atitinka energijos paklausos reakciją į kainų pokyčius ir nustatomas remiantis naujais ir reprezentatyviais oficialių šaltinių duomenimis;
- c) energijos, sutaupytos taikant papildomas mokesčių politikos priemones, įskaitant fiskalines paskatas ar mokėjimą fondui, kiekis skaičiuojamas atskirai.

5. Pranešimas apie metodiką

Valstybės narės pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 praneša Komisijai apie išsamią metodiką, kurią jos norėtų naudoti įgyvendindamos energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas ir alternatyvias priemones, kaip nurodyta 7a ir 7b straipsniuose bei 20 straipsnio 6 dalyje. Išskyrus apmokestinimo atvejį, tokia pranešime pateikiama išsami informacija apie:

- a) tai, kiek energijos reikalaujama sutaupyti pagal 7 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punktą arba tikimasi, kad bus sutaupyta per visą laikotarpį nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d.;

(1) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

(2) 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

▼ M3

- b) įpareigojamąsias, dalyvaujančiąsias ar įgaliotąsias šalis arba įgyvendinančiąsias valdžios institucijas;
- c) tikslinius sektorius;
- d) politikos priemones ir atskirus veiksmus, įskaitant bendrą suminį taikant kiekvieną priemonę numatomos sutaupyti energijos kiekį;
- e) energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemoje numatytą įpareigojimo taikymo laikotarpio trukmę;
- f) veiksmus, numatytus politikos priemonėje;
- g) skaičiavimo metodiką, įskaitant tai, kaip buvo nustatytas papildomumas ir reikšmingumas, ir kurios metodikos ir kriterijai naudojami numanomam ir moduluotam sutaupyto energijos kiekiui nustatyti;
- h) priemonių gyvavimo trukmę ir tai, kaip ji apskaičiuojama arba kuo ji pagrįsta;
- i) tai, pagal kokį metodą atsižvelgiama į klimato sąlygų skirtumus valstybėje narėje;
- j) pagal 7a ir 7b straipsnius priimtų priemonių stebėsenos ir tikrinimo sistemas ir tai, kaip užtikrinamas jų nepriklausomumas nuo įpareigojimų, dalyvaujančiųjų ar įgaliotųjų šalių;
- k) apmokestinimo atveju:
  - i) tikslinius sektorius ir mokesčių mokėtojų segmentą;
  - ii) įgyvendinančiąją valdžios instituciją;
  - iii) numatomą sutaupyti energijos kiekį;
  - iv) apmokestinimo priemonės trukmę ir
  - v) skaičiavimo metodiką, įskaitant tai, kokios rūšies kainų elastingumas naudojamas ir kaip jis buvo nustatytas.

*VI PRIEDAS***Būtiniausi energijos vartojimo audito, įskaitant audito, atliekamo kaip energijos naudojimo vadybos sistemų dalis, kriterijai**

8 straipsnyje nurodytas energijos vartojimo auditas grindžiamas šiomis gairėmis:

- a) jis pagrįstas naujausiais, išmatuotais ir galimais atkartoti duomenimis apie energijos suvartojimą ir apkrovos charakteristikomis (elektros energijos atveju);
- b) jame pateikiama išsami pastatų ar pastatų grupių, pramoninių procesų ar įrenginių, įskaitant pervežimą, energijos suvartojimo charakteristikos apžvalga;
- c) kai įmanoma, jį atliekant remiamasi gyvavimo ciklo sąnaudų analize, o ne investuotų lėšų paprasto atsipirkimo laikotarpiais, kad būtų atsižvelgta į per ilgąjį laikotarpį sutaupomus energijos kiekius, ilgalaikių investicijų likutinės vertės ir diskonto normas;
- d) jis yra proporcingas ir pakankamai reprezentatyvus, kad būtų galima gauti patikimos informacijos apie bendrą energinį naudingumą ir patikimai nustatyti svarbiausias tobulinimo galimybes.

Energijos vartojimo auditu sudaroma galimybė atlikti išsamius ir pagrįstus apskaičiavimus, susijusius su siūlomomis priemonėmis, kad būtų gauta tikslios informacijos apie galimą sutaupyti energijos kieki.

Energijos vartojimo auditui naudojamus duomenis turi būti įmanoma saugoti, kad būtų galima atlikti ankstesnių duomenų analizę ir stebėti veiklos rezultatus.

▼B*VII PRIEDAS***▼M3****Faktiniu elektros energijos ir dujų suvartojimu grindžiamų sąskaitų išrašymo ir sąskaitose pateikiamos informacijos būtiniausi reikalavimai****▼B**

1. Būtiniausi sąskaitų išrašymo reikalavimai

1.1. Faktiškai suvartotu kiekiu grindžiamas sąskaitų išrašymas

Kad galutiniams vartotojams būtų suteikta galimybė reguliuoti savo energijos vartojimą, faktiškai suvartotu kiekiu grindžiamos sąskaitos turėtų būti išrašomos ne rečiau nei kartą per metus, o sąskaitose pateikiama informacija turėtų būti teikiama ne rečiau kaip kas ketvirtį, jei gautas prašymas arba tais atvejais, kai vartotojai pasirinko galimybę gauti elektroninę sąskaitą, kitais atvejais – dukart per metus. Šis reikalavimas gali būti netaikomas dujoms, kurios naudojamos tik maistui gaminti.

1.2. Būtiniausia sąskaitoje nurodoma informacija

Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamais atvejais galutiniams vartotojams jiems išrašomose sąskaitose, sudaromose sutartyse, sandoriuose ir paskirstymo centruose išduodamuose kvituose arba kartu su jais būtų aiškiai ir suprantamai pateikiama toliau nurodyta informacija:

- a) galiojančios faktinės kainos ir faktinis suvartotas energijos kiekis;
- b) galutinio vartotojo per einamąjį laikotarpį suvartotos energijos kiekio ir per tą patį praėjusių metų laikotarpį suvartotos energijos kiekio palyginimas (pageidautina, kad būtų pavaizduota grafiškai);
- c) galutinių vartotojų organizacijų, energetikos agentūrų ar panašių organizacijų kontaktinė informacija, įskaitant interneto svetainių adresus, kuriose galima gauti informacijos apie esamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamąsias galutinių naudotojų charakteristikas ir energiją naudojančios įrangos objektyvias technines specifikacijas.

Be to, kai tai įmanoma ir naudinga, valstybės narės užtikrina, kad galutiniam vartotojui išrašomose sąskaitose, sudaromose sutartyse, sandoriuose ir paskirstymo centruose išduodamuose kvituose arba kartu su jais galutiniams vartotojams būtų aiškiai ir suprantamai pateikiamas palyginimas su vidutiniu tipiniu arba lyginamuoju tos pačios naudotojų kategorijos galutiniu vartotoju arba juose būtų daroma nuoroda į tokį palyginimą.

1.3. Konsultacijos dėl lydimųjų energijos vartojimo efektyvumo sąskaitų ir kita galutiniams vartotojams teikiama grįžtamoji informacija

Siūsdami sutartis ir sutarčių pakeitimus, taip pat vartotojų gaunamose sąskaitose arba interneto svetainėse, kuriose teikiama informacija individualiems vartotojams, energijos skirstytojai, skirstymo sistemų operatoriai ir mažmeninės prekybos energija įmonės savo klientams aiškiai ir suprantamai pateikia nepriklausomų vartotojų konsultacinių centrų, energetikos agentūrų arba panašių institucijų, kuriuose galima gauti konsultacijų dėl esamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, lyginamųjų energijos vartojimo charakteristikų ir energiją naudojančių prietaisų techninių specifikacijų, kurios gali padėti sumažinti šių prietaisų energijos sunaudojimą, kontaktinę informaciją, įskaitant jų interneto svetainių adresus.

▼ **M3***VIIa PRIEDAS***Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens sąskaitų išrašymo ir informacijos apie suvartojimą būtiniausi reikalavimai**

1. Faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis grindžiamas sąskaitų išrašymas

Tam, kad galutiniai naudotojai galėtų reguliuoti savo energijos vartojimą, sąskaitų išrašymas grindžiamas faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis ir atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus.

2. Minimalus sąskaitų išrašymo arba informacijos apie suvartojimą pateikimo dažnumas

Jei įrengti nuotoliniu būdu nuskaitomi skaitikliai arba šilumos dalikliai, nuo 2020 m. spalio 25 d. faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis grindžiamos sąskaitos išrašomos arba informacija apie suvartojimą pateikiama galutiniams naudotojams bent kartą per ketvirtį, jei galutiniai vartotojai to prašo arba jei jie pasirinko galimybę gauti elektronines sąskaitas, kitu atveju – du kartus per metus.

Jei įrengti nuotoliniu būdu nuskaitomi skaitikliai arba šilumos dalikliai, nuo 2022 m. sausio 1 d. faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis grindžiamos sąskaitos išrašomos arba informacija apie suvartojimą pateikiama galutiniams naudotojams bent kartą per mėnesį. Ji taip pat gali būti pateikiama internetu ir atnaujinama taip dažnai, kiek įmanoma atsižvelgiant į naudojamus matavimo prietaisus ir sistemas. Šilumai ir vėsumai tas reikalavimas gali būti netaikomas ne šildymo (vėsinimo) sezono metu.

3. Būtiniausia sąskaitoje nurodoma informacija

Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams naudotojams išrašomose sąskaitose, kai jos yra grindžiamos faktiniu suvartojimu arba šilumos daliklio rodmenimis, arba kartu su jomis būtų aiškiai ir suprantamai pateikiama toliau nurodyta informacija:

- a) galiojančios faktinės kainos ir faktinis suvartotos energijos kiekis arba bendra šilumos kaina ir šilumos daliklio rodmenys;
- b) informacija apie naudojamą kuro rūšių derinį ir susijusį metinį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, be kita ko, galutiniams naudotojams, kuriems šiluma arba vėsuma tiekama centralizuotai, ir taikomų įvairių mokesčių, rinkliavų ir tarifų aprašymas. Valstybės narės gali reikalavimą teikti informaciją apie išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį apriboti taip, kad jis būtų taikomas tik tiekimui iš centralizuotų šilumos tiekimo sistemų, kurių bendra nominalioji šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW;
- c) galutinių naudotojų per einamąjį laikotarpį suvartotos energijos kiekio ir per tą patį praėjusių metų laikotarpį suvartotos energijos kiekio palyginimas, pavaizduotas grafiškai ir, šilumos bei vėsumos atveju, pakoreguotas atsižvelgiant į klimato sąlygas;
- d) galutinių vartotojų organizacijų, energetikos agentūrų ar panašių organizacijų kontaktinė informacija, įskaitant interneto svetainių, kuriose galima rasti informacijos apie esamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamąsias galutinių naudotojų charakteristikas ir energiją vartojančios įrangos objektyvias technines specifikacijas, adresus;
- e) informacija apie atitinkamas skundų nagrinėjimo procedūras, ombudsmenų tarnybas ar alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmus, taikomus valstybėse narėse;
- f) palyginimai su vidutiniu tipiniu arba lyginamuoju tos pačios naudotojų kategorijos galutiniu naudotoju. Kaip alternatyva, elektroninių sąskaitų atveju tokie palyginimai gali būti pateikiami internete ir į juos daroma nuoroda sąskaitose.

Sąskaitose, kurios nėra grindžiamos faktiniu suvartojimu ar šilumos daliklio rodmenimis, turi būti aiškiai ir suprantamai paaiškinta, kaip apskaičiuota sąskaitoje pateikta suma, taip pat pateikiama bent informacija, nurodyta d ir e punktuose.

▼ **M5***VIII PRIEDAS***Šildymo ir vėsinimo efektyvumo potencialas**

14 straipsnio 1 dalyje nurodytame išsamiaje nacionalinio šildymo ir vėsinimo potencialo vertinime turi būti pateikiami toliau nurodyti elementai ir jis turi būti jais grindžiamas.

I dalis**ŠILDYMO IR VĖSINIMO APŽVALGA**

1. Šildymo ir vėsinimo paklausa, išreikšta įvertintos naudingos energijos kiekiu ⁽¹⁾ ir kiekybiškai įvertinu galutinės energijos vartojimu (GWh per metus) ⁽²⁾, pagal sektorius:
  - a) būsto;
  - b) paslaugų;
  - c) pramonės;
  - d) bet kuris kitas sektorius, kuriame suvartojamas kiekis sudaro daugiau kaip 5 % visos nacionalinės naudingojo šildymo ir vėsinimo paklausos.
2. Dabartinio tiekiamos šilumos ir vėsamos kiekio nustatymas arba 2 punkto a papunkčio i dalies atveju nustatymas ar apskaičiavimas:
  - a) pagal technologiją (GWh per metus ⁽³⁾), jei įmanoma, 1 punkte nurodytuose sektoriuose, atskiriant energiją, gaunamą iš iškastinio kuro ir iš atsinaujinančiųjų išteklių:
    - i) vietinis tiekimas gyvenamosiose ir paslaugų teikimo vietose:
      - iš tik šilumai gaminti skirtų katilų;
      - iš didelio naudingumo šilumos ir elektros energijos kogeneracijos įrenginių;
      - iš šilumos siurblių;
      - naudojant kitas vietoje taikomas technologijas ir iš kitų vietoje naudojamų šaltinių;
    - ii) vietinis tiekimas ne paslaugų teikimo ir ne gyvenamosiose vietose:
      - iš tik šilumai gaminti skirtų katilų;
      - iš didelio naudingumo šilumos ir elektros energijos kogeneracijos įrenginių;
      - iš šilumos siurblių;
      - naudojant kitas vietoje taikomas technologijas ir iš kitų vietoje naudojamų šaltinių;
    - iii) nevietinis tiekimas:
      - iš didelio naudingumo šilumos ir elektros energijos kogeneracijos įrenginių;
      - naudojant atliekinę šilumą;

⁽¹⁾ Šiluminės energijos kiekis, reikalingas galutinių vartotojų šildymo ir vėsinimo poreikiams patenkinti.

⁽²⁾ Turėtų būti naudojami naujausi duomenys.

⁽³⁾ Turėtų būti naudojami naujausi duomenys.

▼ **M5**

— naudojant kitas ne vietoje taikomas technologijas ir iš kitų ne vietoje naudojamų šaltinių;

b) iš įrenginių, kuriuose susidaro atliekinė šiluma ar vėsuma, ir jų šilumos ar vėsumos tiekimo potencialo nustatymas (GWh per metus):

i) šiluminių jėgainių, iš kurių gali būti tiekama arba kurios gali būti modifikuotos taip, kad iš jų galėtų būti tiekama atliekinė šiluma, ir kurių bendra šiluminė galia yra didesnė nei 50 MW;

ii) šilumos ir elektros energijos kogeneracijos įrenginių, kuriuose naudojamos I priedo II dalyje nurodytos technologijos ir kurių bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW;

iii) atliekų deginimo įrenginių;

iv) atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių, kurių bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW ir kuriuose šiluma ar vėsuma gaminama naudojant atsinaujinančiųjų išteklių energiją, išskyrus 2 punkto b papunkčio i ir ii dalyse nurodytus įrenginius;

v) pramonės įrenginių, kurių bendra šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW ir iš kurių gali būti tiekama atliekinė šiluma;

c) iš atsinaujinančiųjų išteklių ir iš atliekinės šilumos ar vėsumos gautos energijos dalis, apie kurią pranešta, galutinės energijos kiekyje, suvartotame per paskutinius 5 metus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo ⁽¹⁾ sektoriuje, vadovaujantis Direktyva (ES) 2018/2001.

3. Visos nacionalinės teritorijos žemėlapis, kuriame (saugant neskelbtiną komercinę informaciją) būtų nurodyta:

a) atlikus 1 punkte nurodytą analizę nustatyti šildymo ir vėsinimo paklauso rajonai; savivaldybių ir aglomeracijų zonos, kuriuose suvartojama daug energijos, turi būti pažymėtos pagal nuoseklius kriterijus;

b) pagal 2 punkto b papunktį nustatyti esami šilumos ir vėsumos tiekimo punktai ir centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiai;

c) 2 punkto b papunktyje nurodyto tipo planuojami šilumos ir vėsumos tiekimo punktai ir centralizuoto šilumos perdavimo įrenginiai.

4. Šildymo ir vėsinimo paklauso (GWh) pokyčių prognozė ateinantiems 30 metų, visų pirma atsižvelgiant į ateinančių 10 metų prognozes, paklauso pastatų ir įvairiuose pramonės sektoriuose pokyčius ir su paklauso valdymu susijusios politikos bei strategijų, kaip antai pagal Direktyvą (ES) 2018/844 įgyvendinamų ilgalaikių pastatų renovacijos strategijų, poveikį.

⁽¹⁾ Iš atsinaujinančiųjų išteklių gautos vėsumos tiekimas turės būti nustatomas pagal Direktyvą (ES) 2018/2001, kai pagal tos direktyvos 35 straipsnį bus nustatytas vėsinimui ir centralizuotam vėsumos tiekimui suvartojamo atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekio apskaičiavimo metodas. Iki tol vėsumos tiekimas turi būti nustatomas pagal atitinkamą nacionalinį metodą.

▼ **M5****II dalis****TIKSLAI, STRATEGIJOS IR POLITIKOS PRIEMONĖS**

5. Planuojamas valstybės narės dalyvavimas įgyvendinant su penkiais energetikos sąjungos aspektais susijusius savo nacionalinius tikslus bei uždavinius ir užtikrinant savo įnašą, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2018/1999 3 straipsnio 2 dalies b punkte, efektyvaus šildymo ir vėsinimo srityje, visų pirma tikslus, uždavinius ir įnašą, susijusius su to reglamento 4 straipsnio b punkto 1–4 papunkčiais ir 15 straipsnio 4 dalies b punktu, nurodant, kuris iš šių elementų yra papildomas, palyginti su integruotais nacionaliniais energetikos ir klimato sričių veiksmų planais.
6. Bendra esamos politikos ir priemonių, apibūdintų naujausioje ataskaitoje, pateiktoje pagal Reglamento (ES) 2018/1999 3, 20 bei 21 straipsnius ir 27 straipsnio a punktą, apžvalga.

III dalis**ŠILDYMO IR VĖSINIMO EFEKTYVUMO EKONOMINIO POTENCIALO ANALIZĖ**

7. Įvairių šildymo ir vėsinimo technologijų ekonominio potencialo analizė ⁽¹⁾ turi apimti visą nacionalinę teritoriją ir turi būti atliekama remiantis 14 straipsnio 3 dalyje nurodyta kaštų ir naudos analize; joje turi būti nurodyti kiti galimi efektyvesnių ir labiau atsinaujinančiais ištekliais grindžiamų šildymo ir vėsinimo technologijų naudojimo scenarijai, kai taikoma, atskiriant energiją, gaunamą iš iškastinio kuro ir iš atsinaujinančiųjų išteklių.

Turėtų būti aptariamasi šios technologijos:

- a) pramonės įrenginių atliekinės šilumos ir vėsumos;
  - b) atliekų deginimo;
  - c) didelio naudingumo kogeneracijos;
  - d) atsinaujinančiųjų išteklių energijos (pvz., geoterminės, saulės šiluminės ir biomasės), išskyrus didelio naudingumo kogeneracijai naudojamas technologijas;
  - e) šilumos siurblių;
  - f) turimų centralizuoto tiekimo sistemų šilumos ir vėsumos nuostolių mažinimo.
8. Ekonominio potencialo analizę, be kita ko, turi sudaryti šie veiksmai ir joje turi būti atsižvelgiama į šiuos veiksniai:
    - a) veiksniai:
      - i) įgyvendinant 14 straipsnio 3 dalį atliekama kaštų ir naudos analizė turi apimti ekonominę analizę, kurioje atsižvelgiama į socialinius, ekonominius ir aplinkosauginius veiksniai ⁽²⁾, ir finansinę analizę, kuria siekiama įvertinti projektus iš investuotojų perspektyvos. Atliekant ekonominę ir finansinę analizes kaip vertinimo kriterijus turi būti naudojama grynoji dabartinė vertė;

⁽¹⁾ Ekonominio potencialo analizėje turėtų būti pateikiamas naudojant kiekvieną analizuojamą technologiją per metus galimas pagaminti energijos kiekis (GWh). Be to, turėtų būti atsižvelgiama į energijos sistemos apribojimus ir vidaus sąsajas. Atliekant analizę gali būti naudojami modeliai, grindžiami įprastų rūšių technologijų ar sistemų veikimo prielaidomis.

⁽²⁾ Įskaitant Direktyvos (ES) 2018/2001 15 straipsnio 7 dalyje nurodytą vertinimą.

▼ **M5**

ii) atskaitos taškas turėtų būti bazinis scenarijus, kuriame atsižvelgiama į rengiant šį išsamų vertinimą galiojančią politiką⁽¹⁾ ir kuris turi būti susietas su duomenimis, surinktais pagal šio priedo I dalį ir II dalies 6 punktą;

iii) kituose galimuose scenarijuose turi būti atsižvelgiama į Reglamente (ES) 2018/1999 nustatytus energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos tikslus. Aptariant kiekvieną scenarijų turi būti pateikiami ir su baziniu scenarijumi palyginami šie elementai:

— ekonominis nagrinėjamų technologijų potencialas, taikant grynosios dabartinės vertės kriterijų;

— išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas;

— sutaupytos pirminės energijos kiekis (GWh per metus);

— poveikis atsinaujinančiųjų išteklių energijos daliai nacionaliniame energijos rūšių derinyje.

Scenarijai, kurių neįmanoma įgyvendinti dėl techninių ar finansinių priežasčių arba nacionalinio reguliavimo, gali būti atmesti ankstyvajame kaštų ir naudos analizės etape, jei tai pagrįdžiama tiksliais, aiškiais ir tinkamais dokumentais pagrįstais motyvais.

Atliekant vertinimą ir priimant sprendimus turėtų būti atsižvelgiama į kaštus ir sutaupytos energijos kiekį dėl lankstesnio energijos tiekimo ir dėl geresnio elektros tinklų veikimo pagal analizuotus scenarijus, įskaitant kaštus, kurių išvengta, ir sutaupytų lėšų kiekį dėl mažesnių investicijų į infrastruktūrą;

b) kaštai ir nauda:

8 punkto a papunktyje nurodyti kaštai ir nauda turi apimti bent šią naudą ir kaštus:

i) nauda:

— gamybos vertė vartotojui (šildymas, vėsinimas ir elektros energija);

— kiek įmanoma, išorės nauda, pavyzdžiui, nauda aplinkai, nauda mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir nauda sveikatai bei saugai;

— kiek įmanoma, poveikis darbo rinkai, energetinis saugumas ir konkurencingumas;

ii) kaštai:

— kapitalo kaštai, susiję su įrenginiais ir įranga;

— kapitalo kaštai, susiję su susietais energetikos tinklais;

— kintami ir pastovūs veiklos kaštai;

— energijos kaštai;

— kiek įmanoma, kaštai, susiję su aplinka, sveikata ir sauga;

⁽¹⁾ Pagal bazinį scenarijų turi būti atsižvelgiama į politiką, kuri buvo įgyvendinama iki metų, einančių prieš metus, iki kurių pabaigos turi būti parengtas išsamus vertinimas, pabaigos. Taigi į paskutiniuosius metus iki išsamų vertinimų pateikimo termino vykdyta politiką neturi būti atsižvelgta.

▼ **M5**

— kiek įmanoma, kaštai, susiję su darbo rinka, energetinis saugumas ir konkurencingumas;

c) svarbių scenarijų palyginimas su baziniu scenarijumi:

visi svarbūs scenarijai turi būti išnagrinėti atsižvelgiant į bazinį scenarijų ir, be kita ko, turi būti išnagrinėtas efektyvaus individualaus šildymo ir vėsinimo vaidmuo:

- i) kaštų ir naudos analizė gali apimti projekto įvertinimą arba projektų grupės platesnio masto vietas, regioninį arba nacionalinį įvertinimą, siekiant planavimo tikslu konkrečioje geografinėje teritorijoje nustatyti ekonomiškai efektyviausią ir naudingiausią (palyginti su baziniu scenarijumi) šildymo ar vėsinimo sprendimą;
- ii) valstybės narės turi paskirti kompetentingas valdžios institucijas, atsakingas už kaštų ir naudos analizių pagal 14 straipsnį atlikimą. Jos turi pateikti išsamią metodiką ir prielaidas pagal šį priedą, taip pat nustatyti ir paskelbti ekonominei analizei skirtas procedūras;

d) ribos ir integruotas požiūris:

- i) geografinės ribos turi žymėti tinkamą gerai apibrėžtą geografinę teritoriją;
- ii) kaštų ir naudos analizėje turi būti atsižvelgiama į visus sistemoje ir geografinėmis ribomis apibrėžtoje teritorijoje turimus atitinkamus centralizuoto ar necentralizuoto tiekimo išteklius, įskaitant pagal šio priedo III dalies 7 punktą aptartas technologijas, ir į šildymo ir vėsinimo paklausos pokyčius ir charakteristikas;

e) prielaidos:

- i) atliktamos kaštų ir naudos analizės valstybės narės turi pateikti prielaidas dėl pagrindinių sąnaudų ir gamybos veiksnių kainų ir diskonto normos;
- ii) diskonto norma, naudojama atliekant ekonominę analizę grynajai dabartinei vertei apskaičiuoti, turi būti pasirenkama pagal europines arba nacionalines gaires;
- iii) valstybės narės turi naudoti nacionalines, europines ar tarptautines energijos kainų kitimo prognozes, prireikus atsižvelgdamos į savo nacionalines ir (arba) regionines/vietos aplinkybes;
- iv) ekonominėje analizėje naudojamos kainos turi atitikti socialinius bei ekonominius kaštus ir naudą. Kiek įmanoma (t. y. kai egzistuoja rinkos kaina arba kai ji jau reguliuojama europiniu ar nacionaliniu lygmeniu), turėtų būti įtraukti išorės kaštai, pvz., poveikio aplinkai ir sveikatai;

f) jautrumo analizė:

- i) turi būti įtraukta jautrumo analizė, kurios tikslas – įvertinti projekto ar projektų grupės kaštus ir naudą ir kuri turi būti grindžiama tokiais didelę įtaką apskaičiavimo rezultatams turinčiais kintamaisiais, kaip skirtingos energijos kainos, paklausos lygiai, diskonto normos ir kt.

▼ M5**IV dalis****GALIMOS NAUJOS STRATEGIJOS IR POLITIKOS PRIEMONĖS**

9. Naujų teisėkūros ir ne teisėkūros procedūra priimamų politikos priemonių apžvalga ⁽¹⁾ siekiant suprasti pagal 7 ir 8 punktus nustatytą ekonominį potencialą, numatant su šiomis priemonėmis susijusius elementus:
- a) išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas;
  - b) sutaupytos pirminės energijos kiekis (GWh per metus);
  - c) poveikis didelio naudingumo kogeneracijos daliai;
  - d) poveikis atsinaujinančiųjų išteklių energijos daliai nacionaliniame energijos rūšių derinyje ir šildymo bei vėsinimo sektoriuje;
  - e) ryšys su nacionalinėmis finansinėmis programomis ir sutaupytais valstybės biudžeto ir rinkos dalyvių lėšomis;
  - f) įvertintos valstybės paramos priemonės (jei tokių numatyta), joms skiriamas metinis biudžetas ir galimos pagalbos elementas.

⁽¹⁾ Į šią apžvalgą turi būti įtrauktos finansavimo priemonės ir programos, kurios gali būti priimtoms laikotarpiu, kurį apima išsamus vertinimas (nedarant poveikio atskirų pranešimų dėl valstybės paramos schemų teikimui, kad būtų atliktas valstybės pagalbos vertinimas).

▼B*IX PRIEDAS***KAŠTŲ IR NAUDOS ANALIZĖ****▼M5****▼B****2 dalis***Principai įgyvendinant 14 straipsnio 5 ir 7 dalis*

Kaštų ir naudos analizėje nurodoma informacija įgyvendinant 14 straipsnio 5 ir 7 dalių priemones:

Jei planuojamas tik elektros energijai skirtas įrenginys arba įrenginys be šilumos panaudojimo galimybės, palyginami planuojami įrenginiai arba planuojamas atnaujinimas ir lygiavertis įrenginys, kuriuo pagaminamas toks pats elektros energijos arba technologinės šilumos kiekis, tačiau panaudojantis atliekinę šilumą ir tiekiantis šilumą per didelio naudingumo kogeneracijos ir (arba) centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklus.

Atitinkamos geografinės vietovės įvertinime atsižvelgiama į planuojamą įrenginį ir bet kokias tinkamas esamas arba potencialias šilumos poreikio vietas, kurioms gali būti tiekama iš jo, atsižvelgiant į racionalias galimybes (pavyzdžiui, techninį pagrįstumą ir atstumą).

Sistemos ribos nustatomos taip, kad į jas patektų planuojamas įrenginys ir šilumos apkrovos, pavyzdžiui, pastatas (-ai) ir pramoninis procesas. Šios sistemos ribose abiem atvejais nustatoma ir palyginama bendra šilumos ir elektros energijos tiekimo kaina.

Į šilumos apkrovas įeina esamos šilumos apkrovos, pavyzdžiui, pramoniniai įrenginiai ar esama centralizuoto šilumos tiekimo sistema, o urbanizuotose vietovėse – ir šilumos apkrovos bei sąnaudos, kurios atsirastų, jei pastatų grupei ar miesto daliai būtų įrengta nauja centralizuota šilumos tiekimo sistema ir (arba) jie būtų prie jos prijungti.

Kaštų ir naudos analizė grindžiama planuojamo įrenginio ir lyginamojo (-ųjų) įrenginio (-ių) aprašymu, kuriame nurodoma atitinkamai elektrinė ir šiluminė galia, kuro tipas, planuojama naudojimo paskirtis ir planuojamų veikimo valandų per metus skaičius, vieta ir elektros energijos ir šilumos energijos poreikis.

Palyginimo tikslais atsižvelgiama į šiluminės energijos paklausą ir į tai, kokių tipų šildymą ir vėsinimą naudoja netoli esančios šilumos poreikio vietos. Be kita ko, palyginami su infrastruktūra susiję planuojamo ir lyginamojo įrenginio kaštai.

14 straipsnio 5 dalies tikslais atliekamas kaštų ir naudos analizės sudaro ekonominė analizė, apimanti finansinę analizę, kurioje atspindėtos faktinės pinigų srauto operacijos, susijusios su investavimu į atskirus įrenginius ir jų eksploatavimu.

Projektai, kurių nauda viršija kaštus, yra tie projektai, kurių diskontuotos naudos ekonominėje ir finansinėje analizėje suma viršija diskontuotų kaštų sumą (kaštus viršijanti nauda).

Valstybės narės nustato metodikos, prielaidų ir laikotarpio ekonominei analizei atlikti pagrindinius principus.

Valstybės narės gali reikalauti, kad už šiluminių elektros energijos gamybos įrenginių eksploatavimą atsakingos bendrovės, pramonės įmonės, centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklai ar kitos šalys, kurioms įtakos turi apibrėžtos sistemos ribos ir geografinės ribos, pateiktų duomenis, kad jie būtų naudojami įvertinant atskiro įrenginio kaštus ir naudą.

*X PRIEDAS***Didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kilmės garantijos**

- a) Valstybės narės imasi priemonių, siekdamos užtikrinti, kad:
- i) didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kilmės garantija:
    - sudarytų galimybę gamintojams įrodyti, kad jų parduodama elektros energija pagaminta didelio naudingumo kogeneracijos būdu, ir šiuo tikslu išduodama gamintojo prašymu,
    - būtų tiksli, patikima ir apsaugota nuo klastojimo,
    - būtų išduodama, perduodama ir jos galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu;
  - ii) į tą patį didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos energijos vienetą būtų atsižvelgta tik vieną kartą.
- b) 14 straipsnio 10 dalyje nurodytoje kilmės garantijoje pateikiama bent ši informacija:
- i) įrenginio, kuriame pagaminta energija, identifikaciniai duomenys, buvimo vieta, tipas ir galia (šiluminė ir elektrinė);
  - ii) gamybos datos ir vietas;
  - iii) kuro šaltinio, kurį naudojant pagaminta elektros energija, žemutinė šilumingo vertė;
  - iv) kartu su elektros energija pagamintos šilumos kiekis ir naudojimas;
  - v) didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos, kuriai skirta garantija, kiekis pagal II priedą;
  - vi) sutaupytos pirminės energijos kiekis, apskaičiuotas pagal II priedą remiantis suderintosiomis naudingumo atskaitos vertėmis, nurodytomis II priedo f punkte;
  - vii) nominalusis įrenginio elektros ir šilumos efektyvumas;
  - viii) ar įrenginiui teikiama investicinė parama; jei taip, tai koku mastu;
  - ix) ar energijos vienetui taikoma kokia nors kita nacionalinė paramos sistema ir šios sistemos rūšis; jei taip, tai koku mastu;
  - x) data, kai įrenginys pradėjo veikti, ir
  - xi) išdavimo data bei šalis ir unikalus identifikacinis numeris.

Kilmės garantija suteikiama tipinei 1 MWh. Ji susijusi su pagaminta grynąja elektros energija, išmatuota komercinės paskirties spintoje ir patiekta į tinklą.

*XI PRIEDAS***Energijos vartojimo efektyvumo kriterijai, skirti energetikos tinklų reguliavimui ir elektros tinklų tarifams**

1. Tinklų tarifuose nurodomi tinkluose sutaupyti kaštai dėl paklausos, poreikio valdymo ir paskirstytos gamybos, įskaitant sutaupyta kiekį, sumažinus tiekimo arba investavimo į tinklą kaštus ir optimaliau jį eksploatuojant.
2. Tinklo reguliavimas ir tarifai neužkerta kelio tinklo operatoriams ar mažmeninės prekybos energija įmonėms teikti sisteminės paslaugas, susijusias su poreikio valdymo priemonėmis, paklausos valdymu ir paskirstyta gamyba organizuotose elektros energijos rinkose, visų pirma:
  - a) galutinių vartotojų apkrovos perkėlimui iš piko valandų į ne piko valandas, atsižvelgiant į turimą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kogeneracijos būdu pagamintą energiją ir paskirstytą gamybą;
  - b) energijos taupymu pasitelkiant energijos agregatorius, kurie valdo paskirstytųjų vartotojų poreikius;
  - c) paklausos sumažinimui, energetinių paslaugų teikėjams, įskaitant energetikos paslaugų įmones, taikant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
  - d) mažesnės įtampos lygio gamybos šaltinių prijungimui ir valdymui dispečeriniu būdu;
  - e) arčiau vartojimo tinklo esančių gamybos šaltinių prijungimui ir
  - f) energijos saugojimui.

Šioje nuostatoje sąvoka „organizuotos elektros energijos rinkos“ apima nebiržines rinkas ir elektros energijos biržas prekiaujant energija, pajėgumais, balansavimo ir papildomomis paslaugomis visais laikotarpiais, įskaitant išankstines, kitos dienos ir tos pačios dienos rinkas.
3. Tinklo arba mažmeninės prekybos tarifais gali būti palaikoma galutinių vartotojų reagavimo į paklausą priemonių dinamiška kainodara, pavyzdžiui:
  - a) tarifai pagal vartojimo laiką;
  - b) kritinių piko valandų kainodara;
  - c) realiuoju laiku grindžiama kainodara ir
  - d) su piko valandomis susijusios nuolaidos.

▼ B*XII PRIEDAS***PERDAVIMO SISTEMŲ OPERATORIAMS IR SKIRSTYMO SISTEMŲ OPERATORIAMS TAIKOMI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO REIKALAVIMAI**

Perdavimo sistemų operatoriai ir skirstymo sistemų operatoriai:

▼ M3

a) parengia ir viešai paskelbia techninio pritaikymo (pvz., tinklo jungtys, tinklo sustiprinimas ir naujų tinklų įdiegimas, geresnis tinklo veikimas) kaštų padengimo ir pasidalijimo tipines taisykles, taip pat taisykles dėl tinklo kodeksų, kurie būtini, kad naujus didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją tiekiančius gamintojus būtų galima integruoti į sujungtą tinklą, nediskriminacinio įgyvendinimo;

▼ B

b) bet kuriam naujam didelio naudingumo kogeneracijos būdu gaminamos elektros energijos gamintojui, pageidaujančiam, kad jis būtų prijungtas prie sistemos, pateikia išsamią būtiną informaciją, įskaitant:

- i) nuodugnią ir išsamią su prijungimu susijusių kaštų sąmatą;
  - ii) pagrįstą ir tikslų prašymo prijungti prie tinklo gavimo ir nagrinėjimo grafiką;
  - iii) pagrįstą orientacinį bet kokio siūlomo prijungimo prie tinklo grafiką. Bendras prisijungimo prie tinklo laikotarpis neturėtų būti ilgesnis kaip 24 mėnesiai, atsižvelgiant į tai, kas yra pagrįstai praktiška ir nediskriminacinio pobūdžio;
- c) nustato standartizuotas ir supaprastintas paskirstytųjų didelio naudingumo kogeneracijos būdu gaminamos energijos gamintojų prijungimo procedūras, kad jiems būtų sudarytos palankesnės sąlygos prisijungti prie tinklo.

Tipinės a punkte nurodytos taisyklės grindžiamos objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, visų pirma atsižvelgiant į visus kaštus ir naudą, susijusius su šių gamintojų prijungimu prie tinklo. Jose gali būti numatytos kitokios prijungimo rūšys.

▼ B*XIII PRIEDAS***Būtinios nuostatos, kurias reikia įtraukti į sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo su viešojo sektoriaus organizacijomis arba į susijusias konkursui taikomas specifikacijas**

- Aiškus ir skaidrus įgyvendintinų energijos vartojimo efektyvumo priemonių ar numatomų pasiekti efektyvaus energijos vartojimo rezultatų sąrašas.
- Kiekis, kurį galima garantuotai sutaupyti įgyvendinant sutartyje numatytas priemones.
- Sutarties trukmė ir pagrindiniai etapai, sąlygos ir pranešimo laikotarpiai.
- Aiškus ir skaidrus kiekvienos susitariančiosios šalies įsipareigojimų sąrašas.
- Sutaupyto kiekio nustatymo atskaitinė (-s) data (-os).
- Aiškus ir skaidrus veiksmų, atliktinų priemonei ar priemonių rinkiniui įgyvendinti, ir, prireikus, susijusių išlaidų sąrašas.
- Įpareigojimas visiškai įgyvendinti sutartyje numatytas priemones ir dokumentuose nurodyti visus projekto metu padarytus pakeitimus.
- Taisyklės, apibrėžiančios lygiaverčių reikalavimų įtraukimą subrangos su trečiosiomis šalimis atveju.
- Aiškus ir skaidrus projekto finansinio poveikio pateikimas ir abiem šalims tenkanti sutaupyto piniginių lėšų dalis (t. y. paslaugų teikėjo atlyginimas).
- Aiškios ir skaidrios nuostatos dėl garantuotai sutaupyto kiekio įvertinimo ir tikrinimo, kokybės patikrų ir garantijų.
- Nuostatos, kuriomis patikslinama pasikeitusių pagrindinių sąlygų, turinčių įtakos sutarties turiniui ir rezultatui (pvz., pasikeitusios energijos kainos, įrenginio naudojimo intensyvumas) sureguliuavimo procedūra.
- Išsami informacija apie kiekvienos susitariančiosios šalies įsipareigojimus ir sankcijos už jų nesilaikymą.

XIV PRIEDAS

BENDROJI ATASKAITŲ TEIKIMO SISTEMA

1 dalis

Bendroji metinių ataskaitų sistema

24 straipsnio 1 dalyje nurodytos metinės ataskaitos suteikia pagrindą stebėti pažangą siekiant nacionalinių 2020 m. tikslų. Valstybės narės užtikrina, kad į ataskaitas būtų įtraukta bent tokia būtiniausia informacija:

- a) prieš praėjusius metus buvusių metų (X⁽¹⁾)-2 metai) rodiklių sąmata:
- i) pirminės energijos suvartojimas;
  - ii) bendras galutinės energijos suvartojimas;
  - iii) galutinės energijos suvartojimas pagal sektorių:
    - pramonė,
    - transportas (išskirti keleivinį ir krovinį transportą, jei turima duomenų),
    - namų ūkiai,
    - paslaugos;
  - iv) bendroji pridėtinė vertė pagal sektorių:
    - pramonė,
    - paslaugos;
  - v) namų ūkių disponuojamosios pajamos;
  - vi) bendrasis vidaus produktas (BVP);
  - vii) elektros energija, pagaminta šiluminėse elektrinėse;
  - viii) kogeneracijos būdu pagaminta elektros energija;
  - ix) šiluma, pagaminta šiluminėse elektrinėse;
  - x) kogeneracinėse elektrinėse pagaminta šiluma, įskaitant pramonės įmonių atliekinę šilumą;
  - xi) šiluminės energijos gamybos kuro sąnaudos;
  - xii) keleivio kilometrų skaičius (pkm), jei turima duomenų;
  - xiii) tonkilometrų skaičius (tkm), jei turima duomenų;
  - xiv) mišriojo vežimo kilometrų skaičius (pkm + tkm), jei nėra duomenų pagal xii ir xiii punktus;
  - xv) gyventojų skaičius.

Sektorių, kuriuose energijos vartojimas yra stabilus arba didėja, atžvilgiu valstybės narės ištiria šio reiškinio priežastis ir kartu su vertinimais pateikia skaičiavimus.

Antroje ir paskesnėse ataskaitose taip pat pateikiama b–e punktuose nurodyta informacija:

- b) naujausia informacija apie svarbiausias praėjusiais metais įgyvendintas teisėkūros ir ne teisėkūros priemones, padedančias siekti bendrų nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų;

⁽¹⁾ X – einamieji metai.

▼ B

- c) valstybių narių centrinės valdžios subjektams priklausančių ir jų naudojamų pastatų, kurių bendras naudingasis patalpų plotas viršija 500 m², o nuo 2015 m. liepos 9 d. – 250 m², patalpų bendras plotas, kuris ataskaitos teikimo metų sausio 1 d. neatitiko 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų energinio naudingumo reikalavimų;
- d) 5 straipsnio 1 dalyje nurodytas valstybės narės centrinės valdžios subjektams priklausančių ir jų naudojamų šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų patalpų bendras plotas, kuris praėjusiais metais buvo renovuotas, arba reikalavimus atitinkančiuose jų centrinės valdžios subjektams priklausančiuose ir jų naudojamuose pastatuose sutaupytos energijos kiekis, kaip nurodyta 5 straipsnio 6 dalyje;
- e) energija, sutaupyta taikant 7 straipsnio 1 dalyje nurodytas nacionalines energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas ar alternatyvias priemones, priimtas taikant 7 straipsnio 9 dalį.

Į pirmąją ataskaitą taip pat įtraukiamas 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas nacionalinis tikslas.

Į 24 straipsnio 1 dalyje nurodytas metines ataskaitas taip pat gali būti įtraukiami papildomi nacionaliniai tikslai. Jie visų pirma gali būti susiję su statistiniais rodikliais, nurodytais šios dalies a punkte, arba jų deriniais, pavyzdžiui, pirminės ar galutinės energijos intensyvumas arba energijos intensyvumas pagal sektorius.

2 dalis***Bendroji nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planų sistema***

24 straipsnio 2 dalyje nurodyti nacionaliniai energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planai sudaro nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo strategijų kūrimo pagrindą.

Nacionaliniai energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planai apima reikšmingas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir numatomą sutaupyti arba sutaupytą energiją, be kita ko, energijos tiekimo, perdavimo ir skirstymo bei galutinio energijos vartojimo srityse. Valstybės narės užtikrina, kad į nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planus būtų įtraukta bent tokia būtiniausia informacija:

1. Tikslai ir strategijos

- orientacinis nacionalinis 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslas, kaip reikalaujama 3 straipsnio 1 dalyje,
- Direktyvos 2006/32/EB 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas nacionalinis orientacinis energijos taupymo tikslas,
- kiti esami energijos vartojimo efektyvumo tikslai, taikomi visam ūkiui ar konkreitiems sektoriams.

2. Priemonės ir energijos taupymas

Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planuose pateikiama informacija apie priemones, kurios patvirtintos arba kurias planuojama patvirtinti svarbiausioms šios direktyvos nuostatomis įgyvendinti, ir apie su šiomis priemonėmis susijusią sutaupytą energiją.

a) Pirminės energijos taupymas

Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planuose išvardijamos reikšmingos priemonės ir veiksmai, kurių imtasi pirminei energijai taupyti visuose ūkio sektoriuose. Kiekvienos priemonės ar priemonių / veiksmų rinkinio atveju nurodoma, kiek numatoma sutaupyti iki 2020 m. ir kiek sutaupyta iki ataskaitos pateikimo dienos.

▼B

Jei turima duomenų, turėtų būti pateikta informacija apie kitokį priemonių poveikį / naudą (šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas, pagerėjusi oro kokybė, sukurtos darbo vietos ir kt.), taip pat įgyvendinimo biudžetas.

b) Galutinės energijos taupymas

Pirmajame ir antrajame nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose nurodomi rezultatai, susiję su Direktyvos 2006/32/EB 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyto galutinės energijos taupymo tikslo įgyvendinimu. Jeigu kiekvienos priemonės atveju sutaupyto kiekio apskaičiavimų / prognozių duomenų neturima, nurodomas dėl priemonių (ar jų derinio) sumažėjęs sektoriaus lygmeniu energijos suvartojimas.

Pirmajame ir antrajame nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose taip pat nurodoma matavimo ir (arba) apskaičiavimo metodika, naudota sutaupytai energijai apskaičiuoti. Jeigu taikoma „rekomenduotoji metodika“⁽¹⁾, tai nacionaliniame energijos vartojimo efektyvumo veiksmų plane turėtų būti nurodoma.

3. Konkreti informacija, susijusi su šia direktyva

3.1. Viešosios organizacijos (5 straipsnis)

Į nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo planus įtraukiamas viešųjų organizacijų, pagal 5 straipsnio 7 dalį parengusių energijos vartojimo efektyvumo planą, sąrašas.

3.2. Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimai (7 straipsnis)

Į nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo planus įtraukiami pagal IV priedą pasirinkti nacionaliniai koeficientai.

Pirmajame nacionaliniame energijos vartojimo efektyvumo plane pateikiamas trumpas 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės sistemos arba taikant 7 straipsnio 9 dalį patvirtintų alternatyvių priemonių aprašymas.

3.3. Energijos vartojimo auditas ir energijos naudojimo vadybos sistemos (8 straipsnis)

Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose nurodoma:

- a) per praėjusį laikotarpį atliktų energijos vartojimo auditų skaičius;
- b) per praėjusį laikotarpį didelėse įmonėse atliktų energijos vartojimo auditų skaičius;
- c) didelių įmonių skaičius valstybės narės teritorijoje, nurodant tų įmonių, kurioms taikoma 8 straipsnio 5 dalis, skaičių.

3.4. Šildymo ir vėsinimo efektyvumo skatinimas (14 straipsnis)

Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose pateikiamas pažangos, pasiektos įgyvendinant 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą išsamų vertinimą, įvertinimas.

3.5. Energijos perdavimas ir skirstymas (15 straipsnis)

Pirmajame nacionaliniame energijos vartojimo efektyvumo plane ir vėliau kas 10 metų pateiktinose ataskaitose pateikiamas atliktas vertinimas, nustatytos priemonės ir investicijos, kad būtų panaudotas 15 straipsnio 2 dalyje nurodytos dujų ir elektros infrastruktūros energijos vartojimo efektyvumo potencialas.

⁽¹⁾ Rekomendacijos dėl matavimo ir patikrinimo metodų pagal Direktyvą 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų.

▼B

- 3.6. Valstybės narės kartu su nacionaliniu energijos vartojimo efektyvumo planu pateikia ataskaitą dėl priemonių, kurių imtasi 15 straipsnyje nurodytam poreikio valdymui užtikrinti ir plėtoti.
- 3.7. Kvalifikavimo, akreditavimo ir sertifikavimo sistemos (16 straipsnis)
- Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose pateikiama informacija apie esamas energetinių paslaugų teikėjams, energijos vartojimo auditui ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms skirtas nacionalines kvalifikavimo, akreditavimo ir sertifikavimo sistemas arba lygiavertes kvalifikavimo sistemas.
- 3.8. Energetinės paslaugos (18 straipsnis)
- Nacionaliniuose energijos vartojimo efektyvumo planuose pateikiama interneto nuoroda į interneto svetainę, kurioje galima rasti 18 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytą energetinių paslaugų teikėjų sąrašą ar sąsają.
- 3.9. Kitos energijos vartojimo efektyvumo skatinimo priemonės (19 straipsnis)
- Pirmajame nacionaliniame energijos vartojimo efektyvumo plane pateikiamas 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių sąrašas.

XV PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 2004/8/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnio 1 dalis
2 straipsnis	1 straipsnio 1 dalis
3 straipsnio a punktas	2 straipsnio 30 punktas
3 straipsnio b punktas	2 straipsnio 32 punktas
3 straipsnio c punktas	2 straipsnio 31 punktas
3 straipsnio d punktas	2 straipsnio 33 punktas
3 straipsnio e ir f punktai	—
3 straipsnio g punktas	2 straipsnio 35 punktas
3 straipsnio h punktas	—
3 straipsnio i punktas	2 straipsnio 34 punktas
3 straipsnio j punktas	—
3 straipsnio k punktas	2 straipsnio 36 punktas
3 straipsnio l punktas	2 straipsnio 37 punktas
3 straipsnio m punktas	2 straipsnio 39 punktas
3 straipsnio n punktas	2 straipsnio 38 punktas
3 straipsnio o punktas	—
—	2 straipsnio 40, 41, 42, 43 ir 44 punktai
4 straipsnio 1 dalis	II priedo f punkto pirmas papunktis
4 straipsnio 2 dalis	14 straipsnio 10 dalies antra pastraipa
4 straipsnio 3 dalis	—
5 straipsnis	14 straipsnio 10 dalies pirma pastraipa ir X priedas
6 straipsnis	14 straipsnio 1 ir 3 dalys, VIII ir IX priedai
7 straipsnio 1 dalis	14 straipsnio 11 dalis
7 straipsnio 2 ir 3 dalys	—
8 straipsnis	15 straipsnio 5 dalis
—	15 straipsnio 6, 7, 8 ir 9 dalys
9 straipsnis	—
10 straipsnio 1 ir 2 dalys	14 straipsnio 1 dalis ir 24 straipsnio 2 dalis, XIV priedo 2 dalis
10 straipsnio 3 dalis	24 straipsnio 6 dalis
11 straipsnis	24 straipsnio 3 dalis
—	24 straipsnio 5 dalis

▼B

Direktyva 2004/8/EB	Ši direktyva
12 straipsnio 1 ir 3 dalys	—
12 straipsnio 2 dalis	II priedo c punktas
13 straipsnis	22 straipsnio 2 dalis
14 straipsnis	—
15 straipsnis	28 straipsnis
16 straipsnis	—
17 straipsnis	29 straipsnis
18 straipsnis	30 straipsnis
I priedas	I priedo II dalis
II priedas	I priedo I dalis ir II dalies paskutinė pastraipa
III priedas	II priedas
IV priedas	VIII priedas
—	IX priedas

Direktyva 2006/32/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnio 1 dalis
2 straipsnis	1 straipsnio 1 dalis
3 straipsnio a punktas	2 straipsnio 1 punktas
3 straipsnio b punktas	2 straipsnio 4 punktas
3 straipsnio c punktas	2 straipsnio 6 punktas
3 straipsnio d punktas	2 straipsnio 5 punktas
—	2 straipsnio 2 ir 3 punktai
3 straipsnio e punktas	2 straipsnio 7 punktas
3 straipsnio f, g, h ir i punktai	—
—	2 straipsnio 8–19 punktai
3 straipsnio j punktas	2 straipsnio 27 punktas
—	2 straipsnio 28 punktas
3 straipsnio k punktas	—
3 straipsnio l punktas	2 straipsnio 25 punktas
—	2 straipsnio 26 punktas
3 straipsnio m punktas	—
3 straipsnio n punktas	2 straipsnio 23 punktas
3 straipsnio o punktas	2 straipsnio 20 punktas
3 straipsnio p punktas	2 straipsnio 21 punktas
3 straipsnio q punktas	2 straipsnio 22 punktas
3 straipsnio r ir s punktai	—
—	2 straipsnio 24, 29, 44 ir 45 punktai

▼B

Direktyva 2006/32/EB	Ši direktyva
—	3 straipsnis
—	4 straipsnis
4 straipsnis	—
5 straipsnis	5 ir 6 straipsniai
6 straipsnio 1 dalies a punktas	7 straipsnio 8 dalies a ir b punktai
6 straipsnio 1 dalies b punktas	18 straipsnio 3 dalis
6 straipsnio 2 dalis	7 straipsnio 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11 ir 12 dalys
—	7 straipsnio 2 ir 3 dalys
6 straipsnio 3 dalis	18 straipsnio 2 dalies b ir c punktai
6 straipsnio 5 dalis	—
7 straipsnis	17 straipsnis
8 straipsnis	16 straipsnio 1 dalis
—	16 straipsnio 2 ir 3 dalys
9 straipsnio 1 dalis	19 straipsnis
9 straipsnio 2 dalis	18 straipsnio 1 dalies d punkto i papunktis
—	18 straipsnio 1 dalies a, b, c punktai bei d punkto ii papunktis ir e punktas
10 straipsnio 1 dalis	15 straipsnio 4 dalis
10 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 3 dalis
—	15 straipsnio 7, 8 ir 9 dalys
11 straipsnis	20 straipsnis
12 straipsnio 1 dalis	8 straipsnio 1 dalis
12 straipsnio 2 dalis	—
—	8 straipsnio 2, 3, 4, 5, 6 ir 7 dalys
12 straipsnio 3 dalis	—
13 straipsnio 1 dalis	9 straipsnis
13 straipsnio 2 dalis	10 straipsnis ir VII priedo 1.1 punktas
13 straipsnio 3 dalis	VII priedo 1.2 ir 1.3 punktai
—	11 straipsnis
—	12 straipsnis
—	13 straipsnis
—	15 straipsnio 1 ir 2 dalys
—	18 straipsnio 2 dalies a ir d punktai
—	21 straipsnis
14 straipsnio 1 ir 2 dalys	24 straipsnio 1 ir 2 dalys
14 straipsnio 3 dalis	—

▼**B**

Direktyva 2006/32/EB	Ši direktyva
14 straipsnio 4 ir 5 dalys	24 straipsnio 3 dalis
—	24 straipsnio 4 ir 7–11 dalys
—	22 straipsnio 1 dalis
15 straipsnio 1 dalis	22 straipsnio 2 dalis
15 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys	—
—	23 straipsnis
—	25 straipsnis
16 straipsnis	26 straipsnis
17 straipsnis	27 straipsnis
18 straipsnis	28 straipsnis
19 straipsnis	29 straipsnis
20 straipsnis	30 straipsnis
I priedas	—
II priedas	IV priedas
III priedas	—
IV priedas	—
V priedas	—
VI priedas	III priedas
—	V priedas
—	VI priedas
—	VII priedas
—	XI priedas
—	XII priedas
—	XIII priedas
—	XIV priedas
—	XV priedas